

312/20

వ్రతి దిన మువ్రక టిం వంబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

వంపుటము ౧౬ } చెన్న పట్టణము 1929-వ సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 5-వ తేది మంగళవారము } No. 257
Vol. 16 } శ్రీ విభవనాథుని సంవత్సర పుష్యమాస బహుళ ఏకాదశి } సంచిక ౨౫౭

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్ప వారిచే
వేలకువేలు యోగ్యత
పత్రములు పొందియున్నది
తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుపోట్ల
బావును. పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును.
పోట్ల బోగొట్టును. బెణుకుల భేదించును.
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును
దురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పుల తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము
అన్ని విధములగు నొప్పులకు
సంజీవివంటిది

పంచభాష చీటీ చూచి కొనిన
మోసము గలుగదు.
చక్కని డబ్బితో నహా నీసా 1-కి 0-10-0
డబ్బన్ 1-కి రు 6-4-0 లు.

ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో
6, 7 తంబు శెట్టిపేట, మద్రాసు
శేక్
109, ఫ్రేవోర్డ్, ఫోర్ట్, బొంబాయి.

రసాయన చాయశాల

మేలైన గట్టి చాయనూలు వ్యాపారం, తూర్పువాకిలి, మధుర.

గట్టిచాయ నూతన రంగునూలు రకములు తయారుచేయడములో "ఇండియాలో" నెల్లను
మొదటివారని మిక్కిలి ప్రఖ్యాతి పొందినవారు.

అన్ని రకములలోను పక్కారంగులు నలీసుగా చిక్కును.

ఒకపర్యాయము మా రకములను ఉపయోగించినవారు, మా రంగునూలు వినా, మర
యితర రకములను నుట్టరు.

5148

శాంపిల్ ఆర్డర్ వ్రాయించేది.

స్వర్ణవంగం - తు 1 కి రూ 5

ఇది సవాలు మేహములకు చక్కనిరుదు. శీర్షించినది
యొ, ప్రసవించుచున్న సెగబాధ్యములకు (గజేరియ) స్త్రీల
కుసుమవ్యాధులకు (బట్టలబిడుపు, లూకోరియా) వహ్యా యుధము
ఇకొక నూలు అవసరములేదు. మేహవాక కీళ్ల నొప్పులు, మేహ
మావలన పుట్టిన నోటిపూత, వాంతి ఆకుది, వికారవృద్ధి, వికార
దొర్లవ్యాధులు పోగొట్టును. కుక్కము, వృద్ధు చేయును. సంభోగ
కీక్రిని పుట్టించును.

అభ్రక భస్మము - తు 1 రూ 4 లు

అతిమాత్రము, కడి, దగ్గు, క్షయక, మాత్రమందు
చక్కెరపడుటకు, శరీరము తెలుపుదారియందుకును నివర్తి
చేయుటలో శోషధరాజము. నెం 122-2
చరకాశ్రమము, నూజివీడు (కృష్ణ)

శతకమంజరి - భక్తిసంపుటము

వృషాధిప, సర్వేశ్వర, దేవకినందన, ఒంటిమిట్టరఘువీర, నారాయణ, శ్రీకాళహస్తీశ్వర, శ్రీ
దాశరథి, రంగశాయి, శ్రీరామతారక, రామచంద్రశతకములు పది యిందు గలవు. ఒక్కొక్క
శతకమునను వెక్కు మాతృకలతో సరిచూచి చేర్చిన పాఠభేదములున్న ఆయా శతకకర్తల
చరిత్రమును, రచనమును, విషయమును విమర్శించు విపులమగు పీఠికయునుగలవు. ముచ్చటలు
గూర్చునట్లు మేలి క్యాలికోబైండు చేసిన సంపుటము వెల రు. ౧ ౮ ౦ మాత్రమే.

శతకములు విడిగను దొరకును.

ఆంధ్రగ్రంథమాల, తపాలుపెట్టె నెం 212 రు, చెన్నపురి

నిజాంరాష్ట్రప్రతినిధి:—
నామపల్లి గౌరీశంకరవర్మ అండు కో.,
566, రెసిడెన్సీబాంక్, హైదరాబాదు, దక్కన్.

ఆంధ్ర జాతక తత్వము

నూత్రములు 1, 2 భాగములు ఇది మహాదేవ దైవజ్ఞు
లచే సంస్కృతభాషలో 31, 40 ప్రాచీన జ్యోతిష గ్రంథ
ములయొక్క ముఖ్యాభిప్రాయములను సమీకరణముచేసి నూ
త్ర పూర్వకముగా రచించబడినది. సుమారు 2000 నూత్రములు
గలవు. అనూత్రములన్నియు తెలుగుభాషలో ప్రతిమాత్రము
నకు తెలుగు అర్థము వాసి ప్రకటించితిమి. ఒక్కొక్కభాగము
నెల రూ 1-8-0. పోస్టుఖర్చులుకేర.

ఆకెళ్ల వెంకటశాస్త్రి, గోపాలపురం.
3242-4 కొత్తపేటపాడు, గోవానదికి.

మొదటమ బాప్తలపారి
3814
శ్రీ రమణ
తల్లి హలస
పుద్ది చేయమి
అయ్యేదనలయము, బెజవాడ.

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1929 సం. ఫిబ్రవరి 5-వ తేది మంగళవారము

1. ధాన్యములు

వివిధములు					
కుసుమ తెకాలిసి	,,	త 42 కలవి	ర	18 0 0	18 8 0
నల్లారెవి	,,	దిల్	,,	18 8 0	14 8 0
ధిల్లి	,,	దిల్	,,	15 8 0	17.8 0
కాగులు	ర. 164	బస్తా	1-8	,,	11 0 0 13 0 0
మవ్వల	,,	,,	,,	21 0 0	24 0 0

2. ధాన్యమువస్తువులు

కందులు బస్తా	1-8 ర	205	,,	16 0 0	17 0 0
మొక్కాది ,, దిల్			,,	15 0 0	17 0 0
మొక్కాది ,, దిల్			,,	16 0 0	17 8 0
మొక్కాది ,, దిల్			,,	15 8 0	17 8 0
మొక్కాది ,, ర 195			,,	10 8 0	11 8 0

3. నూనెవస్తువులు

మొక్కాది	కా 1-8	,,	145	00	150	00
మొక్కాది	కా 1-8	,,	14	00	21	00
మొక్కాది	కా 1-8	,,	47	00	48	00
మొక్కాది	కా 1-8	,,	110	00	100	00
మొక్కాది	కా 1-8	,,	104	00	107	00

4. చిల్లరవస్తువులు

చిల్లరవస్తువు	కా 1-8	101	00	108	00
చిల్లరవస్తువు	,,	65	00	70	00
చిల్లరవస్తువు	కా 1-8	66	00	70	00
చిల్లరవస్తువు	,,	60	00	67	00
చిల్లరవస్తువు	కా 1-8	40	50	49	00
చిల్లరవస్తువు	కా 1-8	28	80	27	10
చిల్లరవస్తువు	కా 1-8	27	60	27	10
చిల్లరవస్తువు	కా 1-8	85	00	70	00

5. ఇనుము

ఇనుము	కా 1-8	82	00	84	00
ఇనుము	,,	80	00	82	00
ఇనుము	,,	80	00	83	00

6. నూలు

నం 20 కెస్సి సేవం యాట్	న	5	2	0
నం 6 ,, కట్టారి	,,	5	8	0
నం 24 ,, లాకి	,,	6	0	0
నం 40 కామ్మర 10 పా	,,	11	8	0
నం 44 సాంబో	,,	6	1	0
నం 40 రాణి	,,	10	8	0
నం 4 కెస్సి మసీదు	,,	4	12	8

7. లోహములు

మండి 100 కుంబ 1-8	60 8 0	62 8 0
మందాకుంబ 1-8	21 0 0	21 2 0
మందా 1-8		18 7 9
చిత్త 1-8	248 0 0	245 0 0
రాగ 1-8	294 0 0	296 0 0

8. రంగులు

రంగులు	సీసా	1-డిగ్రీలు	200	8	53	00
రంగులు	సీసా	1	రంగు	1	10	6
రంగులు	సీసా	14	రంగు	1	10	0
రంగులు	సీసా	28	రంగు	1	9	0
రంగులు	సీసా	56	రంగు	1	8	0
రంగులు	సీసా	1	అంద	1	8	0

కట్టలు పొట్టుకట్ట అనగా (బట్టి-పట్టు)	8	8
కట్టలో కట్టి	8	2
కట్టలో కట్టి	1	8

పెద్దరోగము లేక పాలుదురోగము

మదరాసు గవర్నమెంటు సీవిల్ వెటరినరీ డైరెక్టరు
యస్. వేర్ గారు

ఈ రాజధానియందు ఆవుపశువులకు గేదెపశువులకు తగులనట్టి అంటుబాధ్యులలో ఈ రుదురోగము చాలా ప్రామాణ్యము తెలిసినది. పశువులకును మనుషులకును ఈ రోగము నుండి రక్షణగా తెలియజేయుట కొరకు దీనియొక్క లక్షణములు చెప్పవలసివచ్చును. ఈ జబ్బు ఒక గ్రామమునందు ముడియొక్క గ్రామమునకు, ఏ విధముగా వ్యాపించుచున్నదో, అట్లు వ్యాపించిన తరువాత పశువులు దానిమూలముగా చనిపోకుండు ఎట్లు ఆపవచ్చునో వాటినిగురించి ఈ చిన్న గ్రంథము విశదీకరించుచున్నది.

ఈ రోగము ఒక గ్రామమునందు మొట్టమొదట వ్యాధి సంభవించునప్పుడు, సాధారణముగా ఒకటి లేక అనేక మేన ఆవుపశువులకు గేదెపశువులకు తెలిసి, ప్రారంభములో అతివ్యధిమయొక్క లక్షణములను చూపును. అది ఎవ్వయన, తగిలిన పశువును దుమ్ముగా నుండి చూడవలెను మనిషియైనా, దేహము మీదికి రోగము ఎక్కిపోయినట్లుగా నల్లకళ్ళు వేసియుండును. జ్వరమువల్ల చలిచే కొంతకాలముండును. పై చెప్పినవియుండును నల్లమచ్చలు ఆ బియ్యండు చెచ్చు ఎండిపోవును. ఆకలి నశించును, నెరుగు వేయుట మానును. తగిలిన పశువులు పొడిగొడ్డుగా నుండి పాలు ఎండిపోవును. కీకొన్నపు పాములన్ను దీక్షి కల్ల (తెచ్చుబుట్లకల్ల) పరిశీలించి చూచిన 108 మొదలు 106 ఫ్యాడ్ గ్రేవరకు జ్వరము వ్యాపించి యుండునట్లు కనబడును. పెద్దరోగము ప్రబలియున్నదని తెలిసిన ప్రదేశమునందు ఈ పై చెప్పిన లక్షణములు పశువులకు కనబడినగాని, లేక వదిరోజులకు వెనుక ఒక తగిలిన గ్రామమునందు వచ్చిన పశువులలో కనబడినగాని, ఇది పెద్దరోగముని తెలుగుకొని వెంటనే దానిని వ్యాపించుకొనజేయుటకు తగిన వధులను అనుసరించవలసినది. ఈ రోగము పెద్దరోగము అవునో కాదో అనే సంగతి ఒకటి లేక రెండు రోజులలో నిష్కర్షగా చెప్పవచ్చును. ఎట్లైన, అది పెద్దరోగముగా నుండిన తగిలిన పశువు నోటనుంచి చొంగ విస్తారముగా కాలును. ముక్కి గోధుమపాట్లును పోలియుండు ప్రబలియైన పాట్లలు (బొట్టలు) పెదవుల లోపలిభాగము లందున్న క్రింది పుడయొక్క పంటియగుండున్న పై దవ్వుడ పంటియగుండున్న జాలక క్రిందభాగముండున్న, జాలక (వక్రలయండున్న, నోటిపై యగురండున్న, కనబడును. ఈ పాట్లల పైపొయలును తీకిన నట్లుంటే దానిక్రిందభాగము ఎట్లుగా కనబడుటయేకాక ముఖముగా రక్తము కాలుగట్లు చేయవచ్చును. ఇట్టి సమయమున జ్వర లక్షణములు, తగ్గక యుండుటలతో కూడ అతిదాహమును మలబంధమును కల్గించును. జ్వరవరోజున కండ్లనుంచి ఎడతెగని నీరు కాలును. పశువు చాలానీరసమై ఎల్లప్పుడు పడుకొని యుండును. పొడవైన మొదలుపెట్టును. ఈ రోగము తగిలిన పశువు కండ్లనుంచి కాటెడ నీరుకలుగును, నుంచి పశువు కండ్లనుంచి మామూలుగా కారెడి నీరుకలుగును, చాలా భేదము గలదు. తగిలిన పశువు కండ్లనుంచి కాలు నీరు ఒకరు లేక కారము గలదై యుండును. అది కన్నులపైపెద్దకలను చాలిపోవునట్లు చేయుటతో కూడ, ముఖముమీద పాలునొట్టతో నుండునట్టి రోగములను చూచినయెను.

రోగము ముగిసినకొలది పొడవైన పామును చూచును. పేడతో రక్తము కలిసియుండుటయేకాక దుర్వాసనకూడ కలుగును. తుదకు విరేచనములు గెంజి నీళ్లవలె కలుచుచున్న పశువుయొక్క ప్రయామము లేకయే వివర్ణించబడును. బయలు ప్రదేశములందు సాధారణముగా 7 మొదలు 10 రోజుల లోపుగా చనిపోవును. రోగము ఉపాయముగా కలిగినట్లయిన కొన్నిళ్ళకు ఎక్కువగా జీవించును. అయితే, ఈ రోగము వెనుక ఎప్పుడున్నా ఎటుగని కొండ ప్రదేశపు పశువులకును లేక నీమపశువుల రక్తము కలిసియుండువాటికిన్ని రోగము బహుశః గ్రహముగా తగులను. అట్లు తగిలినది 8 లేక 4 రోజులలో, లేక అంకంకం క్రిగముగాకూడ చనిపోవును. ఒకప్పుడు రోగము ఉపాయముగా తగిలినప్పుడు, తగిలిన పశువులలో కొన్నింటికి చర్మముమీద మొటిమల బోలియుండు దద్దులు కనబడును. సాధారణముగా యివి నీళ్ళుండును వెనుకకాళ్ళ యందును కనబడును. ఈ లక్షణములను చూపు పశువులు అనేకముగా బ్రతుకునని నమ్ముచుండును. ఈ పై చెప్పిన చిన్నములచేత ఈ రోగములను పోల్చున సాధ్యము కానప్పుడు ఒకటి లేక అనేక కేసులను కొని తగిలినచేసి చూచిన జ్వరం పొట్టును, (పశుబాటికి కాలుగు పొట్టు) చిన్న ప్రేవులయందు భాగమున్ను, తగిలిన రోగము పెద్దరోగమైతే అది ఉడుకెత్తి, కండిపోయి వాటియొక్క లోపలిపొర ఎట్లుగానుండి అనేక మైన కల్లిన మచ్చలన్ను పుండ్లుమచ్చలన్ను కలిగియుండును.

ప్రథమమున, రయితులన్ను, యితర పశువుల భావించుటకు జ్ఞాపక ముంచుకోవలసిన దేమనగా, ఈ పెద్దరోగము ఒక గ్రామమునందు తనంతటకానే వుట్టును. ఏలనగా, ఈ రోగమునకు కారణకర్తయైన నూత్తుజీవులు ముడియొక్క తగిలిన గ్రామమునందున్న లేక తగిలి కొద్దికాలము క్రిందట రోగము అలాగె నెమ్మదిగా గ్రామమునందున్న ప్రదేశక పెట్టుబడును. మనము దొమ్మి జబ్బుచావు, గొంతుకూడ మొదలుగాగల జబ్బులను కలిగించెడు నూత్తుజీవులస్వభావమును ఎరిగినట్లు ఈ పెద్దరోగపు నూత్తుజీవులస్వభావమును వివరించుట ఎటువము. అయితే, తగిలిన పశువు ముక్కులయందుండి కాలు నీమిడియుండున్న, నోటి నుండి కాలు చొంగకుండున్ను, పేడయుండున్ను, మూత్రము నందున్ను, జీలకలది నూత్తుజీవులు ఉన్నవని మన మెరుగుదుము. వీటికి గాలి, ఎండ, తగిలినపుడు ఎక్కువకాలము బ్రతుకదని కొత్తగా నిరూపించబడినది.

ఈ నూత్తుజీవులను నీడలోనుంచినట్లయిన, రోగి గంటలసేపు లేక జమలకే మూడు నెలలవరకు కొంచెము తక్కువగా నీమిడి, చొంగ, మల, మూత్రాదులందు అది జీవించియుండును అయితే వాటిని మూర్ఖస్థము తగిలినపుడు, 12 ఘంటల లోపుగా, రోగమును వ్యాపించజేయుటకు శక్తిలేకండ నశించి పోవును.

తగిలిన పశువుల రక్తముండును, మాంసకండరములందును ఎముకలయందునుకూడ నూత్తుజీవు లున్నవి. దురదృష్టముచేత వీటియందు అవి చాలా కాలమువరకు లేక కొన్ని మాసములవరకు కూడ బ్రతికియుండగలదు. కనుక పెద్దరోగము తగిలినచివరయిన పశువులను వాటి చర్మములను తీయకుండు కాల్పుటగాని లేక లోతుగా పొడిపెట్టుటగాని ఎంత అవశ్యమో దానిని అందరు న్ను గ్రహించవలసినది.

అట్లు చేయక, ఆ కేసులయొక్క చర్మములను కొని తీసినపుడు రక్తమున్ను, మాంసపు ముక్కలన్ను, అక్కడక్కడ వడి చాలకాలమువరకు రోగమును వ్యాపించజేయుటకు ఆ పశువులు మూలాధారముగా నుండును. అట్లు వంటి పశువులను మందు, మనుష్యుల కల్లున; కుక్కలు, నక్కలు, వేపులకలు, (గద్ద గూలి) ఈ ముక్కలు యితర గ్రామములకు తీసికొని పోవలెను. అయితే ఆ కేసులను కుక్కలుగా వూడ్చి లేక కాల్చివేసినట్లయిన, ఈ రోగము కేవల మూలముగా వ్యాపించక, తగిలిన పశువుయొక్క గాలిచే సోకబడిన ఆరోగ్యమైన పశువులగాని, లేక తగిలిన పశువుయొక్క చొంగ, నీమిడి, మల, మూత్రాదుల ముట్టకొన్న మంచి పశువులగాని, జబ్బు ఒక గ్రామమునందు ముడియొక్క గ్రామమునకు వ్యాపించును. అనేక కేసులముగా, ఈ నీమిడి, చొంగ, మల మూత్రాదులవల్ల ఒక జబ్బుపశువు నుంచి మంచి పశువునకు అంటు తగులనట్లు చేయబడును, అది ఎట్లైన, పొడవైనట్లైన, పశువుల దగ్గర పనిచేయు మనుష్యుల బట్టలవల్లనున్న, గడ్డి, చొప్ప, లేక యితర అవార పదార్థముల మూలముగాను, బాల్బీలు (బొక్కెనలు) లేక పశువులకు త్రాగునీరు పెట్టుటకు ఉపయోగించెడు యితర పాత్రయలమూలముగాను, మేత పెట్టు లోట్లద్వారానున్న అంటు సోకును, ఇండి కాడిమాను చక్కములు లేక బండి యితర భాగములవల్లను, మట్టు కట్టెల్లను, మేడ వలుపుత్రాళ్ల వల్లను, కక్కి మొదలయిన చిన్న జంతువుల కాళ్ల మూలముగాను, వేపులకలను ఒక మంచి పశువునకు జబ్బుపశువుననుంచి అంటు తగులను. ఇటువంటి స్థితులందు పై చెప్పిన రీతిగా పెద్ద రోగపు నూత్తుజీవులు 8 రోజులకంటె ఎక్కువకాలము జీవించియుండును.

కాబట్టి, పశువుల భావించుట, యితర గ్రామముందు పెద్దరోగ మున్నదని తెలిసినప్పుడు, జబ్బు ఆగేరకు, వారు గాని వారి పశువులుగాని ఆ గ్రామమునకు పోకుండ, ఆపుకొనవలసినది. అట్లు చేయుటయేకాక తగిలిన గ్రామమునందు వచ్చు పశువులను గాని లేక రోగవ్యాపకమునకు కారణముగాగల ఏ వస్తువైనను, వారి గ్రామములో ప్రవేశింపకుండునట్లు సాధ్యమైనంతవరకు అబంకపరచవలసినది. ఒకప్పుడు ఎవరికైనను, తగిలిన గ్రామమునకు పోవుటకు అవశ్యకమైనప్పుడు వారి ఎడ్లనుగాని, బండ్లనుగాని తీసుకొనిపోవుటకు మానుట మంచిది. అట్లు చేయుటకు నీలాలేనప్పుడు వారి పశువులను తగిలిన పశువులదగ్గర చేరనియ్యక, లేక వాటికి వీటికి ఏవిధమైన సంబంధములేక దూరముగా ఉంచవలసినది. ఇట్లు మంచివాటితో జబ్బువాటిని కలుపుటవల్ల రోగము తప్పక సంభవించును. దీని కెంతమాత్రమునును సందియము లేదు. తగిలిన గ్రామమునందు వచ్చిన పశువులు మేయచొట్టును నీరు త్రాగుచొట్టును మంచి పశువులను మేయటకును నీరు త్రాగుటకును వధుగూడదు. ఆరోగ్యమైన పశువులగు భావించుట ఒక తగిలిన గ్రామమునకు పోదలమొన్నప్పుడు, చచ్చిన పశువుల దగ్గరకు పోకుండ, వాటి నీమిడి, చొంగ, మలమూత్రాదులను ముట్టుకొనిగాని లేక త్రొక్కుకొని ముడులపడుటగాని మానవలసినది. అదియును

గాక కుక్క మొదలయిన చిన్న జంతువులను, తాళ్లు, బట్టలు, కంబళంలను పశువులను మరణించిన పశువులనుంచి మం పశువులచేత చేరనియ్యగూడదు.

వారుగాని లేక వారికి సంబంధించిన ఏ వస్తువైనను చనిపోయిన పశువుల చీమిడి, చొంగ, మల మూత్రాదులతో అకస్మాత్తుగా మయలపడినట్లు తోచిన, మూడు రోజులవర కున్నట్లు మయలపడిన మనిషిని, పశువును ఆరోగ్యమైన పశువుల దగ్గర చేరనియ్యక సాధ్యమైనంతవరకు ఆవలసినది. ఆట్లు తగిలిన మయలను ఫీసెలు లేక యితరమైనట్టి నూత్నశుభ్ర పులకు చంపుటకు శక్తిగల మందునీళ్లతో కడుగుటలైన, ఎం డలో వుంచుట వల్లను అట్లు తొలగిపోవును. ముందు చెప్పి వట్లు ఈ మందునీళ్లు చనిపోయిన పశువులయొక్క రక్తపు మ యలకు అంటియొందు నూత్నశుభ్రపులను తక్కు యితరమైతల అం టియొందు నూత్నశుభ్రపులను చంపును.

పెద్దరోగము దగిలిన ప్రదేశములందు కూడునట్టి పశువుల సంరక్షణ వేనక చెప్పినవాటిని విశేషముగా ఎత్తి చెప్పవచ్చును. సంతకు వచ్చు మనుష్యులను, పశువులను, బండ్లను, రోగములను చనిపోయి పడియుండు పశువులయొక్క చీమిడి, చొంగ, నలమూ త్రాదులను మయలపడకుండ ఆటంకపఱచుటకు సాధారణముగ శక్తియుగాని తనిగడక సంతకు వచ్చు పశువు లందు గ్రామము రోగము అనిగోరకు సంతకు బొత్తిగా ఆవేశములననది. కొన్నిసంకలయందు చర్మములు అమృతమునకు తెచ్చుచున్నారు. చుట్టుత్రక్కల రోగమున్నదని తెలిసినప్పుడు ఆచర్యములను, వాటిని తెచ్చు మనుష్యులను ఎత్తువ అనుమానముతో చూడ పరిసరి, ఎందుకంటే ఈ చర్మములు పెద్దరోగమువల్ల చని పోయిన పశువులవై యొందవచ్చును. వాటిని, వాగుగ ఎండబెట్టి చక్కగా ఉప్పుతో తయారుచేస్తే నేతవృ అనియొను వాటిని తెచ్చిన మనుష్యులవై బాధ్యమున వ్యాపింపజేయును. ఎవరైనను ఈ పైచెప్పిన హెచ్చరికలను అనుసరించి నడచుకొనుటకు వీలు లేక పని జరుగుటలైనో లేక యితరమైన ఏకారణమువల్లనో, కొంతకాలముక్రిందట పెద్దరోగము తగిలియున్నదని తెలిసిన గ్రామమునకుగాని, లేక అటువంటి ప్రదేశముందు కూడు సంతకుగాని వారి పశువులను తీసికొనిపోవుటకు తలపించినప్పుడు వారిగ్రామ పశువులలో వ్యాధి వ్యాపింపకుండ జేయుటకు వీలు లేకపోయినను వారి పశువులకుమాత్రము, తనవీలుదారుగానికి (వాని దగ్గరనుండు సర్కారు వెటర్నరీ అసిస్టాంటుగారిని (సర్కారు వల్ల నియమింపబడిన పశువులచికిత్సకుడు) తెప్పించి వాటికి టీకాలు వేయించుకొన్నట్లయితే వాటికి రోగము తగులకుండ న మృతముగా కాపాడుకొనవచ్చును. పెద్దరోగమునకు టీకాలు వేయడము ఈరాజధానియందు కొన్ని సంవత్సరములనుండి వారు కలలో నున్నది. ఇది బహుశః అంగికిన్ని తెలిసిన విషయమే. టీకాలు వేయడమువల్ల పశువులకు ఎటువంటి యబ్బుందియును కలుగదు. ఎడ్లకు వేసిన తినమే పనిచేయించవచ్చును. కూడిగొడ్డు తునకపోవడముగాని ఆకాలమందు ఈము, లేక పొడితెలుపు తకు పాలు యొందిపోవడముగాని ఎంతమాత్రము లేదు.

టీకాలు వేసిన తరువాత ఒకవ్యధు వేసిన పశువులలో కొన్నిటికి జబ్బు ఉపాయముగా జగురును. ఈసంగతిని రయి తులు ముఖ్యముగా జ్ఞాపకమందుకొనువలసినది. టీకాలు వేసిన ఒక నెలకొప్పుగా వేసిన పశువులకు రోగము తగిలిన అది అనేకముగా లేదును. అయితే టీకాలు వేయినపశువులలో రోగము వ్యాపించిన అనేకమైన పశువులు చనిపోవుటయే అందరియొక్క అనుభవము.

ఈ టీకాలు పశువులను ఒక నెలవరకు రోగము తగిలి చనిపోకుండ కాపాడును. కనుక గ్రామముందు రోగమున్నంతవరకు ఆరోగ్యమైన పశువులకు నెలకొక సారి క్రమముగా టీకాలు వేయించవలసినది.

పెద్దరోగము కలుదుగానింకాక విధముగా వ్యాపించు ను. దూరదేశములకు కొంతకాలమునకు, మేపుకారకై పంపబడిన పశువులు, మరల తిరిగి వచ్చునప్పుడు రోగము గ్రామములో ప్రవేశించును. పశువులు మేయు అడవిప్రదేశములందు నానా దేశపుపశువు లిక్కడ ఒకటిగా కలియును. ఈపశువులందు ఏదైన ఒక గ్రామముందు పెద్దరోగ ముండినయెడల, ఆతగిలిన గ్రామపు పశువుల మాలముగా ఆప్రదేశముందు మేతవచ్చిన ఆరోగ్యమైన పశువులన్నింటిని రోగము వ్యాపించును. గడక పశువులు ఇట్లు మేపుకు పోయి మరల తిరిగివచ్చునప్పుడు వాటిని, వాటినికాయల మనుష్యులను ప్రతిరోజులవరకు, ఊరికపశువులలో యెటువంటి సంబంధము లేక దూరముగానుంచుటయొంది. అట్లు చేసినయెడల ఏవకపుకైనను రోగము తగిలియున్నట్లయితే, ఈ పది దినములలో జబ్బుయొక్క లక్షణములను చూపును. రోగ మున్నదని తెలిసిన గ్రామమునుంచి వచ్చిన పశువులనుగాని లేక రోగపు అట్లు తగిలిన పశువుల సంతకుంచి వచ్చిన పశువుల నుగాని, లేక క్రొత్తగాచేరగాండ్లంద్ల కొన్నవాటినిన్ని లేక ఏమియు ఎలగని దూరప్రదేశముందు కొన్న పశువులను అనుమానముతగిలినప్పుడు గ్రామములోనుండు మంచిపశువులతో కలుపు కోక పరిరోజులవరకు శ్రేయేకపఱచుటయే యుక్తమైనపద్ధతి.

బహుమానము రు. 500.

తం తి వి లా నం

"గుల్ బహార్." మద్రాసు (145)

గుల్ బహార్ తలనూనె రిజిస్టర్

అద్యలారా, గుల్ బహార్ తలనూనె నుకయోగించినవెంటనే, కళ్లకు చలవజేయును, మెదడునకు శక్తినిగలిగించి వెంట్రుకలు పొడుగునాను, నలుపుగాను తెరుగునట్లునరుస్తును. వెంట్రుకలను రాతిపోకుండునట్లుగా వెంట్రుక కుదుళ్లును గట్టిపరచును. పేలకు చంపును. కంజీదప్పిని అభివృద్ధిపరచును. పిటి అన్నిటిలోకి గొప్పసంగతి ఏమనగా దానియొక్క మంచినువాసన. ఉతయోగించినవారి మనస్సుకంజంపచేసి పుష్పములతో నింపియున్నట్లునిపించును.

మేమి ధృఢముగా చెప్పనదేమన గుల్ బహార్ యొక్క నువాసన ఉతయోగించినవారి వారమురోజులవరకు నండును. తరుపరి స్నానమొనర్చిన పిమ్మటనుకూడ యింకను సగము నువాసన నిలచియుండును. ఇండియాలో అనేకవిధముల తలనూనెలు తయారుై యొంది యొన్నప్పటికి, యిట్టి నువాసన, యిట్టి ఉతయోగముగలవిమరలెప్పుడులేదు. ఇట్టి లాభమును చేకూర్చునట్టి తలనూనె ప్రపంచముందు మరేదీయులేదని నోకిన వక్కాబింకగలను. జాగ్రత్త! విదేశీయములనుండి జాగ్రత్త

యోగ్యతా పత్రములు రిజిస్ట్రేషన్ నంబ్రాను 27-4-1928 గుల్ బహార్ తలనూనెనుకయోగింపుదని ప్రాత్రయింతుల కోరికమీద నాన్నే హేతుల నడిగిరి. అది నాణ్యమైనదనియెనాక రిపోర్టు చేయింపుదని.

టాబామల్ హుస్సేన్, అత్తరవ్యాపారి, ఎలిస్ రోడ్డుమాంటురోడ్డు మద్రాసు వారివద్దనుండి నేనోక గుల్ బహార్ తలనూనె సీసా నోకటి కొంటిని. ఉతయోగించి చూడగా మెదడునకు, చల్లదనమును గలిగించి చూడగానుండును. మాచెట్టునందమట్లుండు యితర తలనూనెలకంటే అన్నివిధముల సర్వోత్కృష్టమైనదని తెలుపగలను. ప్రజలందరు ఉతయోగించువట్లునంతా నివ్వగలవాడను.

ఎక్కడెక్కడి బాట్రుమెంటు 14-9-27 టాబామల్ హుస్సేన్, అత్తరవ్యాపారి ఎలిస్ రోడ్డుమాంటురోడ్డు మద్రాసు, వారివద్ద నోక గుల్ బహార్ తలనూనె సీసా నోకటిని కొంటిని. నేను యింకనంత బాధనందు పొందగలిగినతల నూనెన్నిటికంటే శ్రేష్ఠతరమైనది. వెంట్రుకల బాగుగా నభివృద్ధి పరచును. మెదడునకు చల్లదనమును గలిగించును దీని నుకయోగించుటవలన నాకు నుగు గాను కనబడెను. అందునవలనయితరులకు సలహామింపుట నాకు పరమానందముగా నుండెను. టాబామల్ హుస్సేన్ ది. డైరెక్టుర్

పోస్టాఫీసుల ఇన్ స్పెక్టరుల మద్రాసు 15 11-1927

ధరలు.			
గుల్ బహార్ తలనూనె 2 డెస్సుల సీసా 1 కి		0.14-0	} ప్యాకింగ్ పోస్టేజిఖర్చులు ప్రత్యేకం.
డిల్టో	1/4 డజను	2.8-0	
డిల్టో	డజను	9.0-0	
టాబామల్ హుస్సేన్, అత్తరవ్యాపారులు, ఎలిస్ రోడ్డు, మాంటురోడ్డు, మద్రాసు.		TAJMUL HUSSAIN, Indian Scent Manufacturers, Ellis Road, Mount Road, Madras.	

పెద్దరోగము, దేశసంచారము చేయునట్టి గొర్రెలనుండు లెలును, మేకల పండులను, యింకొకవిధముగా గ్రామము లో ప్రవేశించును. ఈ మందులలో కొన్నిటికి రోగము తగిలి జబ్బుపడి యొందవచ్చును. పిటికి రోగము సాధారణముగా ఉపాయముగానీ తగులును. అయితే పిటినుంచి పశువులకు తగులుట జలభసాధ్యము. ఈకారణము బట్టి పరిచయములేని గ్రాత్రగా వచ్చిన గొర్రెలమేకల మందలన్ని ఎవరున్న వారిపశువులను చేరనియ్యక చూడవలసినది.

పెద్దరోగము ఒక చోటనుంచి మఱియొకచోటికి తలచుచుగా వ్యాపించెడి మార్గములను, దానిని అట్లు గ్రామములో వ్యాపింపకుండ ఆపుటకు తగినఉపాయములున్న వివరించిన తరువాత క్రమమునందు రోగము ప్రత్యేకముగా ప్రాంబంభించినప్పుడు అవలంబించవలసిన పద్ధతులను ఇక విచారించబడును.

పెద్దరోగముగాని లేక ఏవిధమైన అంటురోగముగాని గ్రామములో ఒక పశువునకు తగిలినప్పుడు, వెంటనే గ్రామమునపట్ల (గ్రామసాయుడు), రెవిన్యూబోర్డు స్టాండింగ్ ఆర్డరు నెంబరు 100 లో కనపరచియుండు మంతు ప్రకారము, దానికి చేప్పియుండు మొదటి ఉపాధిగమన తెలిపించియున్న ఫారము నంబరి ఒక ఫారము తయారు చేసి చాలాకా తహసీలుదారుగారికి తెలియపరచుటయొంది. వారు సమీపముననుండు సర్కారు వెటర్నరీ అసిస్టాంటుగారికి ఫోగట్టా చేయుదురు. ఈ ఫోగట్టా అందినవెంటనే సాధ్యమైనంతశీఘ్రముతో ఆయన గ్రామమునకు వచ్చి తగిలిన పశువులకు తనిఖీచేయుదురు. వారు తనిఖీకాలకు వచ్చినప్పుడు రోగనివారణకు తగిన పరిహార నియమాదురు. అప్పుడు పశువుల ఖానుండులు వారిచ్చు ఉచిత వలహాను లేక వారు చెప్పు ఆహారవలను, బాగుగ వినుటకు తలపించుకట్టు అంటురోగము సంభవించినపుల్ల గ్రామమునపట్ల తహసీలుదారువారికి వర్తమానము (రిపోర్టు) చేయుచున్నాడో లేదో కనిపెట్టుచుండవలయును. అట్లు ఆయన చేయనియెడల పశువుల ఖానుండులు స్వయముగా వారే తహసీలుదారుగారికిగాని లేక పైవిలాసము తెలిసి

యున్న సర్కారు వెటర్నరీ అసిస్టాంటుగారికి ఫోగట్టా చేయవచ్చును. ఎందుకంటే పెద్దరోగము మహా అంటువ్యాధి నము గలది గనుక, అది గ్రామములో ఒక పశువునకు తగిలిన తరువాత ఆ యంటు యితర పశువులకు తగలకుండునట్లు, వేరుగా ఉంచు పద్ధతివల్ల (లేక మందుల మూడుమూడుగా లేక నాలుగు నాలుగుగా భావించి ఊరిల్లట ప్రత్యేక అచటకుంటి చామూలయిన సాధనములవల్లను) ఆ గ్రామములో వ్యాధి వ్యాపింపకుండజేయుట సాధారణముగా శక్యము కానివని.

పై చెప్పినట్టి టీకాలు వేయించుటచేత అనేకమైన పశువులకు రోగముతగిలి చనిపోకుండ కాపాడుట శుభసాధ్యము. అయితే వేయించినవాటిలో కొన్నిటికి తగలవచ్చును. అట్లు తగిలినప్పటికిన్ని వాటికి ఎంతమాత్రమును ప్రాణహాని కలిగింపక రోగము ఉపాయముగా పోవును. ఒక్కొక్క సర్కారు వెటర్నరీ అసిస్టాంటును పశువులకు టీకాలు వేయగలరు. రయితులు తమగ్రామముందు బాధ్యము కనబడినవెంటనే సాధ్యమైనంత పశువులకు కాపాడుటకు ఎంతమాత్రము ఆలస్యముచేయక, ఒక సర్కారు వెటర్నరీ అసిస్టాంటును రిప్పించవలయును. ఏలయనగా, ఆయన ఎంత శీఘ్రములో టీకాలు వేయడము మొదలుపెట్టునో అంతశీఘ్రముగా, పశువులు రోగము పోకనియ్యక రక్షింపబడును. గ్రామములోనుండు ఒక్కొక్క అవులను, ఎద్దులను, దూడలను, గోద పశువులకు టీకాలు వేయించవలసినది. అట్లు చేయక కొన్ని పశువులకు టీకాలు వేయకుండ ఉండినయెడల రోగము వాటిలో ఒకటినుంచి మఱియొక పశువునకు తగులును. చాలాకాలమువరకు రోగవ్యాప్త కమునకు మూలాధారముగా నుండును. కాబట్టి టీకాలు చేయించిన రయితులు, తమ పశువులకు వేయించను అనుమానపడునట్టి యితరరయితులను ప్రోత్సహించుటచే వేయించవలయును. అట్లు వేయించినట్లయిన ఏ పశువునకును రోగము ఉగ్రముగా తగలక కాంతముగా పోవును.

టీకాలు పూర్తిగా అన్ని పశువులకు వేయించుటచేతను చనిపోయిన పశువులను వాటి చర్మములను తీయకుండ కాల్చి జేయుటచేతను లేక తోతుగా పొలిచెట్టుటచేతను, గ్రామమునుంచి రోగము ఒక నెలకొప్పుగా మాయమై పోవును.

మనకు వివరించుటకు ఈ మోస్తరున బీకాలు వేయించి పశువులను ఒక నెలవరకును త్రవ్వకాదుననుచు పూర్వము రయితులు జీవించుచున్నవనిది. కనుక గ్రామములలో చిట్టచివరవేసిన తొలిఖంబులను ఒక నెల అయిన తరువాత రోగము ఆగకుండ వ్యాపించుచుండేను. రోగము తగలనిపడుచు లకు (తగిలి లేచినవాటికి అక్కరిలేదు) గ్రామములో రోగము బాగా నశించువరకు నెలకొనసారి, బీకాలు వేయించబడినది. ఈమోస్తరున బీకాలు వేయించుట ఎంతమాత్రము హానిచేయదు. జరుగజేసిన ఎడల నెలకొనసారి అంతకంటె యింక ఎక్కువ కాలమునాడే ఏ అపాయమును లేక వేయించవచ్చును. పశువుల భామందులు వారి గ్రామముందు పెద్దరోగము వ్యాపించియున్నప్పుడు సర్కారు వెలుర్పరి అసిస్టాంటు గారు వచ్చి గ్రామముగా నెలకొనసారి బీకాలు వేయించుటల జవాబుదారుగారికి నను లేక బిల్లు కలెక్టరుగారికి నను రిపోర్టు చేయవలెను.

ఇట్లెవరు పెద్దరోగము తగిలి లేచినట్లయిన ఆ పశువు నకు మళ్లీ పెద్దరోగము తగలదని బహుళం రయితులందరికిని తెలిపినవిషయము. ఆ పశువు లేచిచియ్యించువరకు వానికి ముంపు పుట్టుకను రోగము తగలదని చెప్పవచ్చును. పెద్దరోగము ఈ ప్రదేశములందు ఎప్పుడు వ్యాపించియున్నది. కాబట్టి యిట్లు రోగముతగిలి లేచి, దాని జీవకాలములయొక్క రోగము తగలకుండ కాపాడబడినవలెను. కొన్ని ఒక రయితులందరినీ అదియే ఒక గొప్ప అస్తి అని స్పష్టముగా చెప్పవచ్చును. వీలవసగా గ్రామములో జబ్బు ప్రకటించి యితరుల పశువుల రోగము తగిలి చనిపోవుచుండెను ఇతని పశువుల మాత్రము రోగదయము లేక మామూలు పని చేయుచుండును.

యోజనపరము, వారి గ్రామములో రోగము ప్రవేశించినప్పుడును అటువంటిపనుయందు బీకాలు వేయించుట కలుగజేయుటకు ఈ తెలివిన వారికి అవకాశముగా ఉపయోగపడుచుండును. అది ఎట్లున అట్లు చిన్న పశువులకును పూర్వము గ్రామములో జబ్బు ప్రవేశించినప్పుడు రోగము తగలని పశువులకును బీకాలు వేయించిన విషయం వీటికి రోగము తగలనినట్లు చేయుచుండును.

విషాద విశేషకరించినట్లు బీకాలు వేసిన పశువులకు, నెలలొకటిగా రోగము తగిలిపట్టయిన అది ఏమియు హానిచేయక ఉపాయముగా పోవును. అయితే బీకాలు వేసినవారికి తగిలి లేచిన పశువులకు వాటి జీవకాలములందు రోగము తగలకుండ రక్షించబడుటకు యదిచాలను. ఒక పశువునకు రోగము తగిలినదా లేదో నమ్మకముగా చెప్పటకు, అపశువునకు బీకాలువేసిన తరువాత ప్రత్యక్షముగా జబ్బుపడియుండు పశువులకు కట్టియుండుకాలలో ఉంచినచాలను. అట్లు కొరవట్టు తగలనియెడల తగిలినపశువుయొక్క కొంతవీయదు, చొంగ లేక కొంతపేదను రోగము ఉపాయముగా తగులుట్లు చేయదలచుకొన్న పశువుయొక్క ముక్కుమీద అంటించవలయును.

ఒకపశువునకు పెద్దరోగము తగిలి లేచినట్లు చేయుటను, అట్లుచేయుటలై రోగము మళ్లీ ఆ పశువునకు దాని జీవకాలములందు తగలకుండ చేయుటను, ఇంకొక మోస్తరున బీకావల్ల నెరవేర్చబడును. ఈ మోస్తరున బీకాలు వేయుటెట్లున, ఒక పశువునకు మొట్టమొదట పెద్దరోగము ముంపు బీకాలువేయించిన విషయం, పెద్దరోగపు నూత్న కణములుగల కొంచెము రక్తమును తీరములోనికి ప్రవేశపెట్టుచుండు. అటువంటిపశువునకు రోగము కాంతముగా తగిలి కాంతించును. అది స్వాభావికముగా రోగము తగిలి లేచిన పశువువలె దాని జీవితకాలములందు పెద్దరోగమువల్ల జబ్బుపడకుండ రక్షించబడును.

ఈ బీకాలయొక్క ప్రయోజనమేమనగా ఒకరయితు, ఆయన కొరవట్టును ఆయన పశువులకు రోగము తగలకుండునట్లు చేసుకొనవచ్చును. రోగము గ్రామములో ప్రవేశించక పూర్వమే పశువులకు బీకాలువేయించి కాపాడుకొనవచ్చును. వేసినతరువాత రోగము ప్రవేశించినపుడు ఆయన పశువులకు ఎంతమాత్రమును ప్రాణమోషములేదని ఆయన ఎరుగును.

అయితే రెండవ మోస్తరున బీకాలను సర్కారు వెలుర్పరి అసిస్టాంటులు వేయటము ప్రస్తుతము వారికి నెలవులేదు. కనుక ఈవిధమైన బీకాలు పశువులకు వేయించి కాపాడుకొనటము తలచుకొన్న రయితులు, జెటర్నరీ అసిస్టాంటుగారికిగాని, ఒక ఛాన్సెలర్ డివిజన్ గారికిగాని లేక స్వయంగా తమ సరియైన భాగ్యధికారిగానుండు, చెన్నపట్టణము నిజాత్ జెటర్నరీ డిపార్టుమెంటు ను ప్రాంతముగారికిగాని దరఖాస్తు పెట్టుకొనవచ్చును.

బీకాలువేయని పశువులకు పెద్దరోగము తగిలినప్పుడు వేయవలసిన చికిత్సనుగరించి యిక్కుమారు వివరించబడును. బీకాలు వేయించిన పశువులకు రోగము తగిలినప్పుడు వాటికి ముందుపట్టు అవశ్యము. వాటిని కొంతకాలముగాతరే మేపి పంపిణీచేసిన అనేకముగా లేవును. ప్రధమముగా జాపకముంచుకొనవలసినదేమనగా, ఈరోగము చాలా నిరసముగా తగిలించు స్వభావముగలది. కాబట్టి రోగము తగిలిన పశువులకు నులము

గా జీర్ణమయ్యేటటువంటి ఆహారము అవశ్యము. ఈరొగము రోగమున అనేక ప్రదేశములందు సాధారణముగా జబ్బుపడిన పశువులకు నిర్ణయితపెట్టకుండ లంకగాను చేయించుదురు. ఇది గొప్ప పొరబాటు. అది త్రాగునీటి నీరు వాటికి పెట్టవచ్చును. అయితే నీరు కుళియముగాను కొంత పెట్టగాను వుండలెను. సాధారణముగా నూరిననీరుగాని లేక చుక్కలనీరుగాని కొంత పెట్ట పెట్టవచ్చును.

జ్వరము ప్రారంభమయి వాటికి పొడుగుగానుండు ఎండుగడ్డి, చొప్ప మొదలైన ముతక ఆహారములు యవ్వరాదు. చాగుగా ఉడకబెట్టిన తిమ్మపుగంది యవ్వవచ్చును. పూర్వోచి క్రిందపెడల కొంత అది పెరిగజాలెదొచ్చి ఒకటివగముగా పొడము చేసి పాలలో మునిగబెట్టి యవ్వవచ్చును. మూడు లేక నాలుగు ఖంబుల కొకతూరి, మనము వాడుకొను ఉప్పుయిచ్చుట మంచిది.

పొలములకు తగిన నెలకొనే పెద్దరోగమువంటి నెంబే ఆహారముతో కూడ కొంత పచ్చని లేతగడ్డి, మసాలాగడ్డి లేక వీలగున పచ్చిమీర పశువులకు రోగము తగిలినవలె యవ్వవచ్చును.

జ్వరము ఆరంభములో సాధారణముగా మలబద్దము కావించును. సగము సీసకాయ (తిమ్మెడు) అవినీనున లేక అముదము, తొలికి వట్టిచిన చాలించుచిది. చాలడముచేత పశువు ఎక్కువ నీరసముగా నుండిన ఒక సోలెను కట్టసారాయ లేక నాంగును, ఒక రుబము కొంటిపొడమును తిమ్మపుగండిలో కలిపి నాగునుటులత ఒకతూరి తొలికి వట్టిచినవలెను.

అయినప్పటికిని ఈ రోగమునకు మందులు పనికిరాదు. అయితే పశువు రోగములో బాధపడుచున్నప్పుడు దాని సౌఖ్యమును కలిగిపెట్టవలయును. దాని దేహానికి తగిల్లు ఆహారమును నీళ్లును అది పుచ్చుకొనునంత పెట్టలెను. పడుకొనటకు మెత్తగా మోకాల్లెలు గడ్డివేసి దానిని సౌఖ్యముగా పుంచవలసినది. విడివిడివిడి పశువులభామందులు శ్రద్ధవహించి స్వయముగా వారే చూడవలసినది. పగటిపూటయంతట నీడకొనుంచి, రాత్రి భాగమునందు చలిగానున్నప్పుడు దాని దేహమును కంబళితో కప్పి పెట్టగానుండువలసినది.

పెద్దరోగమువల్ల ఒకపశువు చనిపోయినప్పుడు వెనక జెప్పిన కారణములనుబట్టి ఆహారము కలుపుగా కాల్చివేయవలసినది, లేక పొరెనను పెట్టవలసినది. అట్లుచేయుటచేత గ్రామములో అటు, ఎక్కడనకాలము ఉండక, త్వరలో నశించి పోవును. ఇంకయేకాక ఈ గ్రామమునందు మతీయొక గ్రామమునకు అంటుతగలకుండబాడ అడ్డగించవచ్చును. గ్రామఉద్యోగములు చేయవలసిన పనినిగరించి చెక్కవట్టి పుస్తకమునందు (విశేష ముకాసిపు మాన్యుఅల్) 5వ అధ్యాయము, 42వ సెక్షను, 5వ భాగము, రెండవ పాఠ్యమునందు వివరించినట్లు పశువుల పెద్దరోగమువల్ల దాని లేక యితరమైన ఏ అంటుబాధ్యమువల్ల దాని చనిపోయి దానిలో పడియున్నప్పుడు వాటిని పరాక్రమశక్తితో పూర్తి లేక కాల్చివేయవలయును. పాతిపెట్టయెడల ఆరవ గుం బోడుగల గొయ్యిక్రియించి కేసు యొక్క చక్కము చూలగానిగల పనికిరాకుండ భిక్షుభిక్షుగా కత్తికోవగలగోసి, అటుతరువాత ఆహారమునాడ నున్నచుకప్పి దానినాడ పట్టికప్పవలెను. తగిలినజంతువుల చొంగ, రీడును, మలము త్రాడులతో ముతలపడిన గడ్డిమును, వాటి పేదమును కాల్చివేయవలసినది. (తొల్లకను, బట్టలకును మీర పెట్టు తొట్లకు రోగపు నూత్నజీవులు అంటియుండును. కాబట్టి చనిపోయినపశువుతో సంబంధించిన వీటి నన్నింటిని ఫిన్లెయిందు నిర్మూలించి కొంతనీరుంచి మళ్లీ బైటికివేసి మూడురోజులవరకు ఎండలోబెట్టిన అనూత్నజీవులు చనిపోవును.

ఈ పెద్దరోగమును గురించిన వివరములు పామ్యుగా తెలియగోరువారు చెప్పవచ్చును సింట్ వెల్చర్నరీ నూత్రంటు గారికి దరఖాస్తు చేసికొన్నయెడల వారు కావలసిన వర్తమానము పంపుదురు. అంటురోగములను గురించి స్వభావముంచు చనువగోరువారికి హిందూజీకేఫ్ కొన్ని పశువుల రోగములు అనే పుస్తకమును పలకచెప్పబడియున్నది. ఆపుస్తకము ప్రతి తాలూకా ఆఫీసునందు బేతర్నజాతు (రూ. 0-2-6) విక్రయించబడును. (నుదాను పంచాయితీ బుల్లెటిన్)

నీరముగా యాచనము, పురుషత్వము నిలబడునట్లు సర్దుటకు మా

నవానపుటి అశ్రక భస్మము

నవేనిపుడు త్తయ, నపునకత్వము మొదలగు వ్యాధులను నయమునవచ్చును. తుల 1-8 రూ. 50/-

వివరములకు కేలరాగు చూడుదు.

అతంతిగవా సార్వత్రి,
26, బ్రాడ్వే, నువరాశి.

219

వెలువడినది! నూతనముగా!!

షేక్స్పియర్స్ డిఫెన్స్ అను

విషాద విజయసేన

(నవరసభిరతుగు 5 అంకముల నవిన నాటకము)

గ్రంథకర్త - కిరీ శేఖరులు (బి. శ్రీ వీరభట్ల సవాళిన రావుగారు, యా నాటకము షేక్స్పియర్స్ కవివ్రాసిన (డిఫెన్స్) నాటకమున కనువాదముగా గ్రంథకర్త గారికి గల రంగస్థలాభినయముబట్టి రసవంతముగు పాత్రపాటముతో, మృదుమధురపద లాటికములతో, ముద్దులొలుకు నద్యములతో, ముచ్చటగు శృంగారరసములతో, ప్రదర్శనయోగ్యముగను, వేదనయోగ్యముగను రచియింపబడిన, పండితపాతురు లెల్ల రీతాటక మొకసారి క్రమశాసనముగ జరివి యానందింపుడు.

కొలది ప్రతులు మాత్రమే గలవు. త్వరపడుడు, ఆలస్యమాకాభింగతు. యె ప్రతి 1 కి రూ 1-0-0 మాత్రమే, పోస్టుఖర్చులు కొనువారివే.

మయూవారు:-
వీరభట్ల భాస్కరరావుగారు,
174 జగన్నాథపురం, కాకినాడ, ఆంధ్రప్రదేశ్.

Dr. MATAMESWARA ROW,
Physician & Surgeon. Athmsa Specialist.

బెజవాడ పురమున శివాలయంవీధిలో గౌరవ నీయులైన శేకువారి మేడమిద పాతపొలీసుస్టేషన్

వద్ద డాక్టరు మరమేశ్వరరావుగారు 130 అను బొంబాయి విద్యాపంతులు డిప్లొమాయమును తెరచిరి. వీరు ఉబ్బనము "Asthma" దగ్గు వ్యాధులయందు బహు నిపుణత్వము గలిగి ప్రత్యేక చికిత్సలను వ్యాయామంగా వాడుచేయుదురు. శీతదీప్తియొన చేయుదురు. మేవావ్యాధులకు చికిత్సయు "Venereals" అనగా శ్రీ పురుషులకు నుఖపంబంధమైన వ్యాధులను వ్యాయామంగా వాడుచేయుదురన్నారు. ఈ వ్యాధులను బహుళహాస్యముగా చేయుచున్నారు. వీరు శస్త్రవైద్యమును చేయుదురు. శ్రీ ప్రపంచవైద్యమును చేయుదురు. విద్యార్థులకు సరసమైన చికిత్సయు చేయుదురు.

మ.రా:- పేదలకు ఉచితముగా డిప్లొమాయు ఇవ్వబడును

వ్రకటన

బందరు తాలూకాబోర్డు ఎన్నికలు

23-1-29, 26-1-29 తేదీలను జరుగబడిన బందరు తాలూకాబోర్డు మెంబర్ల ఎన్నికల తాలూకువోట్లు బందరులో తాలూకాబోర్డు ఆఫీసులో 9-2-29 శనివారము రోజున ఉదయము 8 గంటలనుంచి లెక్కింపబడును.

Taluk Board Office } **G. JAMES**
Bandar 2-2-29 } Special Officer.

భాలసుధ (రిజిస్టర్)

మద్రాసు, మంగళ, బెజవాడ, మొదలగుపట్టణముల యందలి ధర్మవైద్యశాలలయందు నూరు 10 కేలముంది చంటి బిడ్డలకు వాడబడి అమోఘములైన గుణముల నిచ్చియున్నది. చంటిబిడ్డలకు దివ్యాత్మకము. సీసా 1 కి రూ 1-0-0 185-2 డాక్టర్ శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి బెజవాడ

మద్రాసు

పందెములు

1928 - 29.

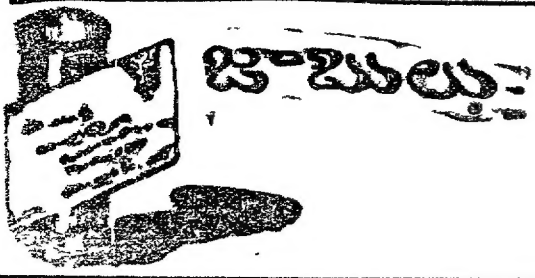
రెండవ స్పింగ్ మీటింగ్

5313

బుధవారం

6-2-1929 తేది

ఉంగుటూరు

జనవరి 29-ఈగ్రామంలో యానెల 28 తేదీని ఇక్కడ ఫార్మలో వందాయితీ సంఘస్థాపనకు పథ్యులయ్యే క జనన జడినది. ఈజననపథ్యులను యాపురజను లధికామోక్షముతో యెన్నుకోబడిరి. యెన్నికలను తాడేపల్లిగూడెం తాలూకాలో ద్ద ప్రెసిడెంటుగారైన మ-రా-శ్రీ కలిసిండి గంగరాజుగారు న, యాబోద్దనందు గ్రామపురస్థులైన మూవర్త్యజరుగారైన మ-రా-శ్రీ భమిడిపాటి సత్యనారాయణగార్లు స్వయముగా విచ్చేసి యెన్నికలను జర్పించిరి. శ్రీప్రెసిడెంటుగారు శ్రీ మూవర్త్యజరుగారు గ్రామపురస్థులమునకు తాలూకా యందు చేయుచున్న పని యంతయు జ్ఞాపనీయును.

- తర్వాత యాసంఘప్రెసిడెంటు యెన్నికకూడా జన గణనమిది. ఈయెన్నిక పథ్యులను తమవిద్య క్రమముల వూర్త్యముగా గుర్తించి గ్రామపురస్థులయ్యే ముఖ్యమని తెలిసికొని వని యెఘనమని యెంచక సవర్త్యతనవారిని ప్రెసిడెంటుగా నెన్ను కొని పురజనుల యామోక్షము జడయుదురగాక.

సభ్యులు

- 1. మ-రా-శ్రీ తురగా సత్యనారాయణగారు
2. ,, తల్లాతగడ సుందరామయ్యగారు
3. ,, పెంటపాటి విశ్వనాథగారు
4. ,, మూరత్త వెంకయ్యగారు
5. ,, చోడేపల్లియ్యగారు
6. ,, పాతూరి వెంకటరత్నంగారు
7. ,, దొంతకెట్టి వెంకన్నగారు
8. ,, రావిపాటి అదెప్పగారు
9. ,, మారికెట్టి వెంకన్నగారు
10. ,, బొడ్డుపాళ్ళాసిగారు
11. ,, బూడి అప్పన్నగారు

పురవాసి.

10 వ కమ్యూనువాసన కమ్యూనిస్టాన్ సభలకు అధ్యక్షుల సూచన

10 వ కమ్యూనువాసనసభకు ఈ సంవత్సరము నెల్లూరులో జరుపుటకు, ఆహ్వానసంఘముగా ఏర్పడినవారందరినీ క్రమం వించుచున్నాను. మహాజనసభ కధ్యక్షులుగ నుండగల వారికి మహారాజశ్రీ ఈశ్వరగారి రాజుకేంద్రరావుగారు యమ యల్. సి. (వద్యవరగారు) శ్రీయతులు బొల్లిని మని స్వామికాయజుగారు యమ్. యల్. సి. బి. ఏ. బి. ఎల్. (డిప్టీప్రెసిడెంట్) (పెంటెటూ, చిత్రా) ముఖ్యులుగా కనబ డుచున్నారు. సభకు మాత్రము వచ్చి వెంటనే వెల్లవారకి ప్ర స్తుత సంఘ మాంద్యస్థితిలో ఈవదని నంటకట్టులు భావ్యము కాదు. అన్నివిధముల శ్రీయతులు బొల్లిని మనిస్వామికా యుడుగారిని ఎన్నుకొన్నయెడల, వారిచే మనము, సంఘ మూలనిధి కొంతలవంతముగా నెనను వృద్ధిచేయిందుకోగలము. ఈ ప్రాధాన్య విషయమును గమనించి ఆహ్వానసంఘమువారు బొల్లిని మనిస్వామికాయుడుగారిని ఏ ఏమముగా ప్రెసిడెం టుగా నెన్నుకొని, స ఘాభివృద్ధికి తోడ్పడ విషయమూర్త్యక ముగా కోరుచున్నాను. మహాజనసభ ఏ ఏమిలో ఆఖరవార మున గాని మేనెల మొదటి వారమున గాని జరిపిన భాగండు ని నూచించుచున్నాను. (ఏ ఏమిలో 15 వరకు విద్యార్థులకు జరిక్షులుండను, మహాజనసభ జన గు తేదీలకు అనుకూలముగా ఆవిరుకోవాన గుంటూరులో, కమ్యూనిస్టాన్ సహాయసంఘము వారు కమ్యూనిస్టాన్ సభను, విద్యార్థి సహకారసంఘము, సాంఘత్యరీక వార్షికోత్సవములతోపాటు జనస నిశ్చయించుకు న్నారు. కమ్యూనిస్టాన్ సభకు అధ్యక్షులుగా నుండుటకు చల్ల వల్లి జమించారు కవరావుప్రసాద్, గారిని ఈమధ్యగంటి రా ఘకేంద్రరావుగారి వరుసగా నూచించుచున్నాను.

చదలవాడ నాగభూషణరావుచొదరి.

కేదరి

గంధకర:-కేరలు రామస్వామి చొదరి తామ్రసాదగారు వ్రాసిన హిందీగంధమున కనువాదము లొకప్రసిద్ధమగు ఒకపితృమాత పరిత్రమ. అందరను చదువతలిన వలెగా లిపో వ్రాయబడినది. ఉన్నన లక్ష్యకారాణంగా అతూత్యమున పీఠిక గలదు. ధర 0-4-0 ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, మదరాసు.

భద్రాచలము- రామదాసాశ్రమము 1929 సంవత్సరము జనవరి 28 తేదీనాటి ఆంధ్రప్రదేశ్ క 8 వ పేజీలో వైఆక్రమధిపతులగు మ-రా- పాశిచేటి సీతా రామాచార్యులవారు నన్నుగూర్చి కొంత అవచిత ప్రసంగము చేసికాడ. ఏకాదశదమొక్కటి నాజీలను గట్టిపారు. మూలను న్నవారి ముగిలు కీడ్చుటలో ఆచార్యులవారి ఉద్దేశ్యమేమో నేరంగనగాని ఆశ్రమవిషయమున నాపేరుపయోగించి యం డుటచేత యాఆశ్రమమునుగూర్చియు దానికిని నాకునుగల సం బంధమునగూర్చియు ఒకటిరెండు మాటలు వ్రాయుటనాకు విధియై వచ్చినది.

ఈ గ్రామదాసాశ్రమముననుండి ఆశ్రమముకాదు. అదియొక చిన్నగ్రంథాలయము. నలుగురితోపాటు నేను ఆగ్రంథాలయములో పథ్యముగాచేత నెలకొలియని చందాయుచ్చి అందలి గ్రంథముల ఉకయోగించుచున్నాను. ఈగ్రంథాలయము ఒక చిన్న పెంకటింటిలో నున్నది. అదియెపుడు యెవరినె లిసగూ లనో అవిధమునగుచున్నది. దానిదృష్టినిమాది దేవుడు నాకు క్షేయిచ్చియొడల నాస్వంత ద్రవ్యముతో ఒకచిన్నగది దాని యెడల కట్టించి యత్తునది ఆచార్యులవారితో అంటిని. అచి న్నగది కట్టుటకే నాకనుకూలము దొరకలేదు. దావాను కట్టించి యత్తునది ఆచార్యులవారితో అనలేదు. దావాను కట్టించు ప్రయత్నములనులేపు. నిజమిట్లుండ ఆచార్యులవారు నన్నొక అభినవ రామదాసునుచేసి నామహామహిమను కీర్తించుట వారికేగదు. ఆచార్యులవారు నాకొంక అభినవ కారాగృహము ను నైతము నిర్మాణము చేసికాశమా?

లోకలయొకకై ఆశ్రమమును గురించి ఒకటిరెండు మాటలు. ఈ ఆశ్రమమున ఇప్పటికి నిర్వహించ బడుచున్న కార్యాల గ్రంథాలయ గ్రంథ మాలికా వరకాలయ విజ్ఞాన ప్రచారక విశ్వకళాత్రాసోధక రాత్రి పాఠశాలపర్యవచ్చులు అని ఆచార్యులవారు ప్రయ రించిరి. ఈ కీర్తన వహించుచు భేదించి ఈకార్యాల ఏవేవో తెలిసి కొనుటకు నాకు క్షేయము చాందు. తీరుటయును లేదు. నా కన్నుల కనుపడునది అప్పుడు శిథిలమైన పెంకటిల్లి. అందు చిమ్ములుకొట్టిన పుష్పములు, ఇతరుల మెప్పించుటకై చదువు కేర్చుకొనుచుండునటుల నటించు ఒకంద్రుల విద్యార్థులు. ఈ సమాసము మిగిలిన వన్నియు పెద్దపెద్దమాటలు ఆంధ్రప్రతి కలోనెన్నుకొని రామదాసాశ్రమమునగాని భద్రాచలమున గాని లేవు.

మరూరు లక్ష్మీనరసప్ప, డిప్యూటీకలెక్టరు, భద్రాచలము, (అసిస్టంటు ఏజెంటు.)

గృహలక్ష్మి

నంపాదకుడు, డాక్టరు కే. ఎన్. కేసరిగారు తపాలపెట్టె 752, ఎన్నూరు మదరాసు మొదటి సంపుటము 12 వ పంచిక ఫిబ్రవరి 28 మొదటి తేదీని జలవడినది. దీనితో యా ప్రతిక కొక వత్సరము గడ చినది. దీని నందుకొంటిమి. ఇందు విరాగిడియును త్రివర్ణవట యును మూర్త్యవమస్కారములు, శ్రీయత ప్రాఫెసరు బులును రామజోగారావుగారు, వనితాలోకము అను ఛాయాపటములు ను గలవు. ఇందు 20 వ్యాసము జన్మవి. రెండవాయయొక్క పువయోగము లిందొక వ్యాసమున వివరింపబడినది. కావ్యకంఠ గణకలికాశ్రీగారు వ్రాసిన గణకలి, శ్రీయత జయంతి వేంకట నారాయణగారు వ్రాసిన లలన, ఎం. ఆర్. జయకరగారు వ్రాసిన భారతసాంఘికవిప్లవము, నను వ్యాసములు శ్రీమతులు పులవరీ కమలానతి, కంకరగామాయమ్మ, అర్య శ్రీ దేవమ్మ గార్లు వ్రాసినవ్యాసములునుగూడ నిందు గలవు. సాజచందా నాలుగు రూపాయలు.

మోహనీతైలము

5 తుల నూనెగల సీసా 1-3 0-12-0 శ్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్య మైనది. ఇది మనఃపరిశ్రమము కేయు విద్యార్థులు, స్త్రీదర్శు, ఉద్యోగములు మొదలగువారికి సుఖనిద్ర, విశ్రాంతి నిచ్చును. నుండరుల మోహాలావణ్యములకు ప్రావగురులను మనోహరముగ పెంచి కాపాడును. ఈతైలమునందుగల రమణీయమగు నువాసన చెప్ప నలవి గాదు. తలకు రాచిచువుకొనిన ఇరుగుపొరుగు వారుగూడ పరిమళము వ్యాపించును. తలలో చుండును పుట్టు నియ్యదు. దీనియందు మనోహరమగు నువాసనద్రవ్యములను చేర్చి తయారుచేయించి వేలకొలది సీసాల విక్రయించి మెప్పు బడసి యున్నాను. కేయల,ఒకసారి పరిశీలించిన నిజము తెలియగలదు. అమ్మతాంబూనం డిపో, బాంబాయి - మదరాసు.

అఖిలభారతవైద్య సమ్మేళనపత్రిక

ఆంధ్రదేశమునందలి వైద్య విద్వాంసులకు విజ్ఞప్తి ఆర్యులారా!

అఖిలభారత మహామండలము తరపున వెలువడుచుండు వైద్యసమ్మేళన పత్రికయందు ప్రచురింపబడుచుండు లేఖలు చాలామట్టుకు హిందీభాషయందే యుండుట తమకందరిని తెలిసియుండు విషయమేగదా. హిందీభాష నెఱిగియుండు వైద్యసోదకులు దక్షిణభారతదేశమునందు చాలా కొద్దికొందరియే యుండుటచే ఇచ్చటివారికి సదకు పత్రికయందు యావయోగ కారిగాక యున్నది. ఆ యా లేవడ విచారము నెఱిగించుటకు సంస్కృత లేఖలు ముఖ్యభాషగా నున్నది. భారతదేశమునకెల్ల అనాదివాయు నుండి సార్యజనకభాషగా నుండునది సంస్కృతభాష మాత్రమే. కనుక, మేము వైద్యసమ్మేళనపత్రికయందు ఛాంద్యకు సంస్కృత వ్యాసములనే ప్రకటించువలెనని ఆప్రతిగా సంపాదకులకు నూచించియుంటిమి. ఈవిషయముగూర్చి ఇతివరక భారతదేశమునందలి ప్రఖ్యాతవైద్య కేళుగల కందరికిని వ్రాసితిమియు,ఎవరినుండియు ప్రాశ్నానూచకమును యాత్తరము రాలేదనియు సంస్కృతభాషలో వ్రాయబడిన లేఖలు లభింపకుండుటచే హిందీ భాషయందు వ్రాయబడుచుండు లేఖలును మాత్రమే ప్రయోచించుటమీదియును సంస్కృతభాషయందు వ్రాయబడిన లేఖలు విస్తారముగా వచ్చినచో మనః సమ్మేళనపత్రికయందు సంస్కృత లేఖనే సంపూర్ణముగా ప్రకటించుటకు అభ్యంతరములేదనియు వారు తెలిపి యున్నారు.

దక్షిణ భారతదేశము వైద్యవిద్వాంసుల జన్మభూమి. సంస్కృతభాషా బాండిత్యమునందుగాని, వైద్యవిద్యయందుగాని, దక్షిణ భారతదేశము తీర్తరదేశమునకంటె ముందంజలేసి యున్నదను విషయము నిరపరతుటకు దక్షిణభారతీయులను ఇతి సకాలముగానున్నది. కాన, వైద్యవిదులారా! మహామండల వైద్య సమ్మేళన పత్రికయందు సంస్కృతభాషలో వ్రాయబడిన లేఖలు మాత్రమే ప్రకటించుటకొరకు తమసహచరులు ముఖ్యముగా కావలసియున్నది. వైద్యసమ్మేళనపత్రికకు లేఖలను జంపుటచే మీరు సంస్కృతభాషనే ఆయుర్యేంద్ర నేన ఈ రెంటిని చేసినవారగుటయే నాక దక్షిణ భారతదేశమునందు హిందీ భాషాజ్ఞానములేని వైద్యసోదకులుగూడ వైద్యసమ్మేళన పత్రికవలన లాభములు బడయగలరునుట్లు నైతికము, సా రగురూ. కాన తామందరును దక్షుడవచ్చి యొకే ప్రా మండల వైద్యసమ్మేళనపత్రికకు వైద్యులయ్యు. పుతలేఖలుబంపి ఆయుర్యేంద్రులమహామండలము ప్రాశ్నానూచక కార్యమునందు తోడ్పడవచ్చి వ్రాసె.

ఆయుర్యేంద్రుల విద్వాన్, కే. శేషశాస్త్రి ఎ. వి. యస్., బి. టి. యస్., కర్నూటిక ప్రాంతిక పత్రికేత మైసూరు కల్యాణ సంస్థానము

ప్రకటన

మ-రా-రా-శ్రీ కొమ్మూరు కాశీ విశ్వనాథం శ్రేష్ఠిగారిని మా ఆంధ్రప్రతికకు యేజంటుగా 21-1-29 తేదీనుండి తెనాలిటవులలో యేర్పాటు చేసియున్నాము, గాన తెనాలిప్రాంతములో నుండు మాదినపత్రిక చందాదారులు చందాలను మోకి ప్రతి నెల 5 తేదీలోగా చెల్లించి, రసీదు పుచ్చుకొన ప్రార్థితులు.

ఇదివరలోనే చందాలను ప్రాత రోజుంటుకే అడ్వాన్సుగా చెల్లించియుండువారు, వదరు రసీదను నూతన యేజంటుకు యిచ్చుర వారి చందాలను చెల్లించిన తేదీవరకు పత్రిక బట్టావా నుండు బడును. నెల 1-కి చందా రు 2/-మాత్రము.

ఇట్లు, మహామహిమ.

వగుళ్లకు ప్రతి

డబ్బీ 1-కి రు 0-8-0; వి. వి. ప్రాంతము అరికాట్లు, అజిచేతులు, చర్మముకాకమును, లివలు, తగిలివీరుకాయలు, జిలకల్లులుయు చందము ఈతైలమును రాచిన కగుళ్లు మాని జోకాయలను మోగించు. వసళ్లవోస్పియనుండును. వ్యక్తాశ్రయము అమ్మతాంబూనం డిపోబాంబాయి లేక మదరాసు

ప్రజారక్షణచట్టముపై చర్చ

హోముమెంబరుగారి కమ్యూనిస్టు భయము

ప్రజాభిప్రాయార్థము ప్రకటింపవలెనను నవరణ

భారత శాసనసభయందు కొద్దిరోజులనుండి సభ్యులందరికి చురుకు గల్గించుచున్న ప్రజా నరక్షణచట్టమును, మున్నొకసారి ఓడినను తిరిగి క్రేరారుగారు నిన్నను ప్రవేశపెట్టి, ఈసారి క్రొత్తగ చేర్చబడిన విదేశీయుల ద్రవ్యసహాయమును వారించు పరతునుగూడ సమర్థించుచు దీర్ఘవన్యాసము గావించిరి. ఇదివరకు పండిత నైప్రూగారు సూచించగా, నెట్టి నిర్ణయము గాకుండ వదలిపెట్టబడిన ఆక్షేపణ యీసారి సూచించబడలేదు. బిల్లును ప్రజాభిప్రాయార్థము ప్రకటింపవలెనని, వెంటనే సెలెక్టు కమిటీ నియమించుటను వారించు నవరణను గయాప్రసాదుసింగుగారు ప్రతిపాదించిరి. దానిపై చర్చ జరుగుచుండ నిన్న సభ ముగిసెను. ఇప్పటికి ప్రతికూలపక్షమువారి సంఖ్య తక్కువగనే యున్నది. కాని సభ్యులు ఒకరొకరుగ చేరుచున్నారు.

(కీ. ప్రేమ)

దీర్ఘ, ఫిబ్రవరి 4-న భారతాసనసభ సమావేశ మయినపుడు అందరి మధ్య అందు ఆరుగ జగడము ప్రజా సంరక్షణ చట్టము యేగుననాయని, ప్రేక్షకసానము ప్రేక్షకులు ముందే విందియింపెను. పార్టీ విభా 10-81 గంట వచ్చి తమ పక్షముల సంఖ్య తెలియజేయుచుండిరి. జివాను చుట్టాలు గారు, జమ్నాదాసు మెహతాగారు నేడు పట్టుచేతాంగను సంఖ్యతో రెండటలు చేరెను. గోస్వామి నిర్మలవందగార్లు నేడు సాయంత్రము రాగలరు ప్రభుత్వమువారు మూడు జాల్లు ఓట్లతో గెలుపు రనుకొనుచున్నారు. నేటి చర్చను బట్టి యీ చట్టముపై చర్చ రి వ లేదీవరకు వాయిదావదుగట్లు తోచును. కాంగ్రెసు జాతీ యక్షతములవారు పూర్తిగ ప్రతిఘటననుండి నిర్ణయించిరి. స్వత్రాక్షతమువారు ఎవరి చిత్తము వచ్చినట్లు వారు ఓటు వేయుదురు.

పండిత మోతీలాలు నైప్రూగారు క్రిందటిసారి సూచించిన ఆక్షేపణ యీసారి సూచించరని తెలియచున్నది. బహుళ మూడవసారి చట్టము ప్రవేశపెట్టునపుడు ఈ ఆక్షేపణ రా గలదు.

ప్రశ్నితరములు

ప్రశ్నితరముల సమయమున హిల్టనుయంగు నివేదిక నుగూర్చి ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించుచున్నారనియు, తూర్పు ఆఫ్రికాలో భారతీయులనుకుట్టకు భంగముకలుగకుండ జూచెద రని బాబుపాండుగారు తెల్పిరి. సింహాక్ష ద్వీపమునందలి చంపూరముల కమిషను నివేదికనుగూర్చి తమవిజంటు అప్పట కాపనసభావ్యులలో పోల్చునలేదనియు, అప్పట భారతీయుల విషయమై జాగ్రత్త వరకించుచున్నారనియు, అవిషయమై రమకు విజంటుగారికి జరిగిన ఈ త్రరప్రత్యుత్తరములు తెలుప రాదనియు బాబు పాండుగారు తెల్పిరి.

కారదాట్లపై చర్చ వాయిదావేయబడినందున వయో కర్షణసంఘపు నివేదిక త్వరలో ప్రకటింపబడునట్లును, పిమ్మట తిరిగి కాపనసభలో యీచట్టము ప్రవేశపెట్టులోపున సభ్యు లుపూర్తిగ వరకించుట తగునట్లునని ఒసంగెదరాయని సర్ దార్ని లిండేసేగారు ప్రశ్నింపగా మోముమెంబరు అంగీకరించెను.

పనివారిద్రావీసారచట్టము

కరిక్షణలభాగినివేషించు గొల్ సర్ వి. ఎన్. మిత్రగారు కనివాండ్ర ప్రతిఘోషాదవ్యచట్టము సవరణబిల్లును ప్రతిపాదించిరి. ఇకముందు యొకరికన్న యొకరికంటె అవకాశముగల వేరొక చట్టము మున్నగును ప్రవేశపెట్టబడినదియు మిత్రగారు తెల్పిరి.

దీవాను చుట్టాలుగారు యీబిల్లును విచారించు సెలెక్టు కమిటీవారికి బిల్లును యొక్కన విభాగమునకు అధికార యొసంగవలెననిరి. లేకుంటేమిదను నియమించబడనున్నది. కా పున వారినిపూర్వబట్టి యందునుగాని యిచ్చడేమియు ప్రభు త్వమువారు బాసచేయజాలరని మిత్రగారు బదులుచెప్పిరి. ఈ విగున సభ్యులు యీ బిల్లు విచారింప ఈ ప సంఘము గని యింప బడిరి. సర్ దార్నిలిండేసే, సర్ విక్టరు సానూను, దీవాను చుట్టాలు, ఎన్. ఎం. జోషి, ఎ. కె. సి. కెల్కార్లు, సర్ పురషోత్తమదాసు కాకూరుదాసు, ఆల్లులు నూటిను చౌదరి, ఎన్. లాల్, జోగ య్యకంతులు, కరీబద్దీను అహమ్మదు, ఎం. ఎన్. శేషయ్యం గారు, గొల్ సర్ మిత్రగారు.

అధ్యక్షవర్గము

ఈ దిగువవారు అత్యవశ్యము సభాధ్యక్షులునుండ నర్లు లుగ (సేనలు ఆఫ్ చెయిర్మన్) ఎంచినట్లు అధ్యక్షుడు ప్రక టించెను:—పండిత మధన మోహనమూల్యాయ, సర్. పురషో త్ర మదాసు తాకూరు దాసు, జమ్నాదాసు మెహతా, సర్ దార్నిలిండేసేగారు.

ప్రజారక్షణచట్టము

భారతాసనసభయందు 12-10 గం. మోముమెంబరు కేమ్యుక్రేరారుగారు తవప్రజాసరక్షణ చట్టమును ప్రవేశ పెట్టి సెలెక్టుకమిటీవిచారణ కొప్పగింపకొరిరి. సభవారందరు వారి ఉపన్యాసమును శ్రద్ధగవారిరి. ప్రేక్షకసానములన్నియు పూర్తిగ నిండియుండెను. పండిత జవహర్లాలు నైప్రూ గారు సర్ చునిలాలు మెహతాగారు నేడుసభకువచ్చి చర్చ యారంభించిరి. క్రేరారుగారు సెలెక్టుకమిటీసభ్యుల వాడుము లనుగూడ సూచించి వారు ఫిబ్రవరి 28 తేదీలోపుగ విచారించి నివేదికవలెననిరి. సభ్యులకేర: సర్ దార్ని లిండేసే, సర్ విక్టరు సానూను, నవాబు సర్ ఆల్లులకయ్యులు రాసినమోటు తరత భూమణరాణు, భజాలు రహింకల్లా, కీరాడుగార్లు

బిల్లుపూర్వచరిత్రనుగూర్చి క్రేరారుగారు సభ పున:క్రిందటిసభలో యీబిల్లు సెలెక్టుకమిటీ విచారణ కొప్పగించబడిన నిరి. అనగా బిల్లుయందలి మధ్యమూత్రమునకు సభవారంగీరించినట్లే. చట్టమునందు సూచించబడిన రహస్యప్రచారములను అ గదివేయుటకు ప్రభుత్వమువారికి అధికారమిచ్చుట కంగీకరించి రి. కాని సెలెక్టుకమిటీ నివేదికను చర్చించవలెనను ప్రతిపాదన మోటుతో నిరాకరించబడినది. ఈ బిల్లు ఎందుకు ప్రవేశపెట్టబ డినదో యిదివరకు ఎన్నడు జరుగ నం త టి దీర్ఘ చర్చ దీగుగూర్చి జరిగినపుడే పూర్తిగ బోధకరపడమైనది. కమ్యూనిస్టు ఉద్యమప్రచారము అగదివేయుటకు అసామాన్యచర్యలకు గడంగవలసిన అవసరము వచ్చెను. (ఒకరు కమ్యూ నిజము అనగా నేమి.)

కమ్యూనిజము అనగా నేమి

క్రశ్చ పండిత మోతీలాలునైప్రూగారు నేనిరిని భా వించి క్రేరారుగారు వారినుద్దేశించి బహులచెప్పుచుండ సర్ వి. ఎన్. మిత్రగారు జివాను చుట్టాలుగారు క్షింపిరిని చెపు లోచెప్పగా క్రేరారుగారు చుట్టాలుగారిచెపు తిరిగి కమ్యూ నిజము నిర్వచనమును వారే మునుందు చేయగల్గుదురని సూచించి యిట్లు తెల్పిరి:—కమ్యూనిజముయొక్క మఖ్యోద్దేశము ఆజ్ఞానము నందున్న ప్రతి దేశములోను ప్రచారము చేసి అందున్న సాంఘికకట్టుకాటులను ప్రభుత్వమును కడగొట్టుట, విధ్వంసము. ఈయద్యమము యొక్క మఖ్యోద్దేశము ఇది వర కి యుద్దేశ మయి ధ్యమనలనను, ఉత్పన్నములను నెరవేరుచుండెను. ఇప్పుడు కూడ యీకడగొట్టుట అగదివేయకపోలేదు. ప్రారంభమునందు రహస్యముగ ప్రచారము సలిపెదరు. ఏయేతావులందు అసంభృష్టికలిగియుటకవకాశముందునో అట్టితావులందు ప్రచారము చేసి, చత్తరయందు ప్రోగుజేసి చిచ్చుపెట్టుచుందురు అందుచే యీయద్య ఈదేశములో యింతయొక్కనగా వరిక్రామిక తగవులు, అకాంతి ప్రబలుట యొందునందీయో తెలిసికొనుట గలభసాధ్యము. ప్రతిదేశములోను పరిశ్రమలయం దకాంతి యొందును. ఇండియాలో సర్వదా యిట్టి ప్రచారములకు ఆదో శోపరులకు సుస్పర్ధతమ వలయు సానుగి యెంతేని గలదు. ఇట్టి తరగతుల ప్రజల అజ్ఞానము అక్షరజ్ఞానము లేనివారగుటచే త్వరగ తవ్వవారికి ముకలుదురు. ఈదేశములోని యొకవన సంఘములనుగూడ కమ్యూనిజములోనికి దింక యత్నములు జరుగుచున్నవి. అంతకన్న భారతదేశమునకు మించిన దానిలేదు. భావ్యభివృద్ధికి యెంతేనిముక్త్య.

భయమునకు కారణములు

క్రిందటిసారి యీబిల్లు ప్రవేశపెట్టినపుడు తగినన్ని వివ రములు తెలుపలేదని నన్ను నిందించిరి. ఈ సారి యొక్కన వివరములను తెలిపెదను. క్రిందటి సెప్టెంబరులోకన్న యీసారి నాచట్టమునకు యొక్కన అగత్యము గలదనిగూడ తెలుపగ అను. ఇండియాలో కమ్యూనిస్టు ఉద్యమము 1919 నల్లీ మూ

డను అంతర్జాతీయసభలో స్పృహంభమయినది. కమ్యూట ఎం. ఎన్. రాంబాగాలి తోటి అంగిపోయెను. వరల 1925-26 సంలి విజృంభించెను. బొంబాయి కార్మికసంఘము కమ్యూనిస్టుల కే మయ్యెను. మిల్లుసమైక్యము లేకుండనేమిదాకు బొంబాయి ప్రభు త్వమువారు కే క్రితవనంతక పోటులుచున్నను, సమైక్యత వగుచున్నవి. బలవంత ప్రచారము, దౌర్జన్యము జరుగ నున్నది. రక్తపాతమునుడ గలిగెను. దేశంబునలంబో పోలియుండగను నకే ఒకేసారి ప్రాణాపాయము సంగవిధించెను. మిల్లులందుమాను ల ఉపాధ్యక్షుని కొట్టిరి, 80 వ వేదిన ఒకశతకని. ఈ చం పబడిన. తరువాత ఒకని కార్మికులకొట్టిచంపిరి ఎంగలూర్) మునగూడి యిట్టి అనానకము జగవగలేదు. చాలకాలము మిల్లులు మూయబడిన. జ. 28-9-26 న 25000 కార్మికులు బహిరంగసభ జరిపి, "సోషలిజం రాజ్యము ఇండియాలో స్థా పింపబడుగాక" ధూస్యాను లడగలె వలెను. ఇండియాలో విప్లవము ప్రబలియుండుగాక- అను ధ్వజముల నెగురజేసి కెడ్డ ఉత్సవము జరిపిరి

దీవాను చుట్టాలు :—జవహర్ వినుడు.
క్రేరారు:—ఇండియాలో కార్మికులు కృషీవరుల సంస్థలు అంతట వ్యాపించునను. కుభిలభారత సంస్థయొకటి స్థా పింపబడెను. బొంబాయి బెంగాలునుండి యివి కంబాల్లుసం యుక్తరాష్ట్రములకు ప్రాకినవి.

కమ్యూనిస్టు ధనసహాయము

ఇండియాలోని కమ్యూనిస్టు ఉద్యమమునకు యితరదేశములందు గల యిట్టి సంస్థల నేకముతో సంబంధముగలదు. సామాజ్యప్రతిఘటనపనికికి ప్రభుత్వపురు షువను భారతీయులపలకాడు కార్యదర్శిగ నున్నడు. ఆ విదేశసంస్థలు ప్రచారములను ఇండియాకు పంపుచున్నవి. బాకా స్టులు అట్టివరే. జరియాలో వారు అరెస్టుచేయబడిరి. వేరొక బ్రిటిషు పాదకు ప్రేడుయూనియను కాంగ్రెసును కృషీవరుల సంస్థతో చేర్చునలెనని కోరెను. అతను బ్రిటిషుపా డకులే సామాన్యకాపనముల ననుసరించి శిక్షించుటకు వీలులే దు. ఇతరవిధనులనుగూడ విదేశములనుండి యీ ప్రచారము నకు సహాయము వచ్చుచున్నది. కమ్యూనిస్టు ప్రచారమునకై రెడు ఇంటర్నేషనలు లేబరు యూనియనులు అంతర్జాతీయ కమ్యూనిస్టువర్గము మాస్కో కేంద్రకార్యకేంద్రంబున ఉండను కమ్యూ నిస్టు పక్షములనుండి ఇండియాకు ద్రవ్యమువచ్చుచున్నట్లు రుజు వయ్యెను ఈ ద్రవ్యము కార్మికులయందు కనికరముతో కం పుటలేదు. సమ్మెలెక్కువజేసి, తిరుగుబాటు లేనట్లుట కడ్డ కేంచి పంపుచున్నారు. మరియు ప్రతికలవ్యారాను, కరవక్ర ములవ్యారాను ప్రచారముచేసి కనివాండ్రమనముల ద్రవ్యము న్నారు. అందుచే ఈ ధనసహాయమును అరికట్టుటకై తగు యేర్పాటు బిల్లులో చేయబడినది.

భారతీయులపై గాదు

ఇండియాలో నీయుద్యమమును అగదివేయుటకై యే ర్పాటుచేయునపుడు ప్రభుత్వమువారు రెతయు ఆలోచించిరి. విదేశములసహాయములేక చేకియుచే నడవబడుచున్న ఉద్యమ ముల గూర్చి ప్రశ్నోకకాపన ముసరమగునా యని రాష్ట్ర ప్రభుత్వములతో యోచించితిమి కాని సామాన్యకాపనముల వలన స్వాధీనమగుకంతవరకు భారతీయకమ్యూనిస్టులపై చర్య దీసికొనటకు (క్రొత్త) చట్టములగూర్చి యోచించుటలేదు. ఇప్పుడున్న కాపనములకు యీ సూతనచట్టము తోడ్పడి కమ్యూనిస్టు ఉద్యమము నణచివేయగలగు ననియే నమ్ముచు న్నాము. ఈబిల్లు భారతీయేతరులపైనే మధ్యముగ నుద్దేశంబు బడినది. అవిషయమై సంజేహముండ నవరణములేదు. ప్రభుత్వ పక్ష పాక్షధ్వని) ఈబిల్లు సంగీకరించినచో ఇండియాను కమ్యూ నిస్టులై కఠినచర్యకు సభవారంగీకరించినట్లు ఎంచరారు. ఈ చట్టము అమలు జరిపినచో ముందుగ తనివాండ్రు లాభము పొందెదరు. వీదవ భూస్వాములు పరిశ్రమాధికారులు లాభము పొందెదరు. బయటివారి విశాళరసుగు ప్రోత్సహమును పొలిగింపవలయుట అందరివిధియై యున్నది. ప్రభుత్వమువారు యీ చట్టమును ప్రవేశపెట్టుటవన సగముబాధ్యతను వహించిరి. ఈ సభవారు విగతాభాద్యతలు వహింపవలెను. (ప్రభు త్వపక్షము—మనుడు, వినుడు)

ప్రతికూలపక్షమువారు ప్రతిఘటననుండలంబు సమ యములు కొన్నిగలవు. ఇది అట్టిదే. దీనిని ప్రతిఘటించుట ససాధ్యము. వ్యావహారికముగా నేరదు. ఈ చట్టమును తయారజేయుటలో బ్రిటిషురాజ్యాంగ నిర్మాణవిధానములు బాగుగ పడించి, వాని సాంప్రదాయముల ననుసరించియే చేసితిమి. ఈ చట్టమును అంగీకరింక యిదివర కొకసారి కోరియుంటిమి. తిరిగియొక్కడును కోరుచున్నాము. ఈ బిల్లును ప్రతిపాదించు చున్నాను."

గయా ప్రసాదసింగుగారి సవరణ

ప్రజాభిప్రాయమునకై బిల్లును ప్రకటించవలెనని శ్రీ యుగ గయా ప్రసాదసింగుగారు ప్రతిపాదించుచు యిట్లు చెప్పిరి. ఈ బిల్లును వ్యతిరేకముగా కొంతమంది తీవ్రమైన ఆందోళన కలిగినది. ఇది చాల అత్యవసరముగా కావన మగుటచే సభవారు దీనిని తీవ్రముగా ప్రతిఘటించుచున్నారని, ప్రజలను దీని నంగీకరించుటలేదు. రష్యా సోవియట్ ద్రవ్యమును ప్రభుత్వము వారు జప్తు చేయవచ్చునని తీవ్రముగా వేరతులు దీనిలోనున్నవి. ఈ విషయముతో నిరసనకు ప్రజలే పెట్టబడిన బిల్లుకంటే నిది వికారముగా నున్నది.

సాక్ష్యమును ప్రభుత్వమువారు బయటపెట్టరాదా?

బిల్లుయొక్క ఉద్దేశములను తెల్పు భాగములో కానన ముచేయుటకు తగిన సాక్ష్యము ప్రభుత్వమువారి కున్నదని హాంమెంటరు చెప్పిరి. సభవారిని నమ్మి, ప్రభుత్వమువారి సాక్ష్యమును యెరుకు బయటపెట్టరాదా? హాంమెంటరు యిట్లు చెప్పియున్నాడు. పోయినసారిగూడ ఆర్మీగౌరవము గల సభ్యు డ్రవ్యమును ప్రభుత్వమువారు చెప్పిన మాటలను నమ్మి ఈ కానన మును చేయటకు సాయము చేయలేకపోయెను

హైకోర్టు అధికారములు మిథ్య

‘మహాచార్యులవలన వారిని’ గురించి తెలుసనిగా నున్నది కాన, హైకోర్టుకు యిందువిషయము యివ్వబడిన అధికారములు వట్టి వని నాయభిప్రాయము. అసీలుచేయుటకు 7 కోజులు మాత్రమే సావకాశ మిచ్చుచున్నాడు. ఇది యిండియాన్ పీస్ కోడుకుగూడ వ్యతిరేకము. కేసును విచారించుటకు నియమించబడిన న్యాయమూర్తులు ప్రభుత్వమువారిచేతిలో కీలుబొమ్మలవలె నుండురు.

ఒకడ:— ఐతే మీరెట్టి పద్ధతులను నూపించెదరు?

గయా ప్రసాదసింగ:— ఇట్టి కేసులను విచారించుటకు ఒక క్లిరమైన కోర్టును సాపేక్షించెను.

విచారణపద్ధతి

మరియు ఈ విచారణ పద్ధతిలో నొక అశ్వాసము జరుగును. ముద్దాయికి వ్యతిరేకముగానున్న సాక్ష్యమును న్యాయమూర్తులకు మార్చిమే తెలియజేసి, ముద్దాయికిగాని, ముద్దాయినికీలుటగాని తెలియజేయకపోవుటవలన ముద్దాయికి నష్టముకలుగును. న్యాయమూర్తుల మనస్సులలో ముద్దాయినిగురించి దురుద్దేశముకూడ కలగును. ఆతప్పై కేసేమో, సాక్ష్యమేమో ముద్దాయి తెలిసికొనుటకు గూడ అవకాశముండదు.

1864 సంవత్సరపు 3 ఆక్టు

1864 సంవత్సరపు 3 ఆక్టు ప్రకారము జాన్ డెన్ గారిని ద్వీపాంతరము వలసిన సందర్భమును జ్ఞాపకముచుకొన్నాడు. ఈ చట్టము ప్రకారము విదేశీయుల సేవలనైనా ప్రభుత్వమువారు దేశమునుండి నిడగొట్టువచ్చును. 1818 సంవత్సరపు 3 ఆక్టుకు గూడ విదేశ ప్రచారకులకు శిక్షించు విషయమై వివరితమైన అధికారములు గలవు.

రంగయ్యర్:— 1818 సంవత్సరపు 3 సెక్షనును రద్దుచేయవలెనని మీరు కోరర!

గయా ప్రసాద:— భారతదేశములో నమలలో నున్న హైదరాబాద్ కార్యము చట్టవిధిసంతయు ప్రభుత్వమువారు తీసికేసినారు. ఈ చట్టములో కొంత మంది గూడ చేర్చబడినవి గనుక దీని నుంచికెట్లు నాతోచించుటకు ప్రజలకు వ్యతిరేకముగా కావలెను.

సి. యస్. రంగయ్యర్

రంగయ్యర్ గారు గయా ప్రసాదసింగుగారి సవరణను యెరుకుచు నట్లు చెప్పిరి:— 1818 సంవత్సరపు 3 చట్టమును రద్దుచేయవలెనని దేశమంతయు కోరుచుండగా ఆ చట్టము నమలలో పెట్టవచ్చునని ప్రభుత్వమువారికి నూచించుట కోపకారణమగుచున్నది. సర్ చిమన్ లాల్ సిరిల్ వాడ్, సర్ కిని స్వామి అయ్యర్, సర్ రేజుబాద్షార్, సర్ మొదలగు ప్రముఖులు ఆ చట్టమును రద్దుచేయవలెనని ఘంటాపథముగా చెప్పియుండిరి. భారతదేశములో నమలలోనున్న కాననమున్నటిలోను ఆ చట్టము వికల్పాలి తీవ్రమైనదని సర్ చిమన్ లాల్ సిరిల్ వాడుగారు చెప్పిరి.

ప్రజల వ్యతిరేకభావము

స్థూలలో ప్రజలు ఈ బిల్లుయొడల తీవ్రముగా ఆసంతృప్తి పెట్టలేదని, గయా ప్రసాదసింగు గారు చెప్పిరి. ఈ బిల్లు వద్దనదని ప్రజలు గందరగోళముచేయుటయే ప్రజలభావమునకు తార్కాణము. ఇంకను ఈ బిల్లును ప్రజాభిప్రాయమునకై ప్రకటించవలెనని చెప్పుట యెరుకులకా? కానసభ యెరుకుటకు, ప్రజలయెరుకుటకు సంబంధించినవియైన తెలుపబడలేదని చెప్పుట అవిశేషము. ఈ విషయములను మీరు గ్రహించలేక పోయినయెడల యా కాననసభలో నుండుటకే మీరు తగదు కామటుకు నేను బిల్లును ప్రజాభిప్రాయమునకై వంపవలెనని నూచనను బిల్లును సెల్వక్షమిటికి వంపవలెనను నూచనను, రెండింటిని ప్రతిఘటించుచున్నాను. కమ్యూనిస్టులయెడల నాకు అభిమాన మున్నదనిగాదు, వారి ప్రచారము అనర్థమాయకమే.

నేను బ్రిటిష్ పౌరుడని నగుటచే, ఆంగ్లమునకును, రష్యాకును సంబంధములు తెగినతరువాత వారిలో సంబంధము పెట్టుకొన నిరాకరించెదను. నెహ్రూనివేదికా నిర్మాతలను కమ్యూనిస్టులకారు. ఈ దేశములోని సంఘవ్యవస్థను, ఆర్థిక వ్యవస్థను రక్షించుటకు హాంమెంటరుయొక్క కడి బాకటాక్షిపిక్షణము అవసరములేను.

సోవియట్ ద్రవ్యము జప్తుచేయుట న్యాయమే

సోవియట్ ద్రవ్యమును జప్తుచేసెదమని ప్రభుత్వమువారు అన్యాయముకాదు. ఇది ఉత్తరరాజ్యము గూడాను, భారతదేశమునకు విదేశీయుల ద్రవ్యవహారము మొత్తమును అవసరములేదు. ఐనను ఒకటిమాత్రము విచారించవలెను. ఆంగ్ల రాష్ట్ర మొంటుకూడ సోవియట్ ద్రవ్యమును నిరాకరించుటకు కాననముల నామోదించెను. కార్యముల విస్తారముగానుండు ప్రజేశములలో ప్రచారమువలన చాల ఉత్తరము కలగును. కాని ప్రస్తుతపు అకాలి ఆర్థిక కారణముల వలననే యున్నది. వీరవారు తిమ్మవరాటితో పెద్దకుటుంబమును భరించుట యెంతకష్టము? ఇట్టి సీతులతో ప్రభుత్వమువారేమి చేయవలెను. వారి కష్టములను నీ వారిం చ వ లె ను. ఆంధ్రదేశమునకు ఉత్తరభాగముననున్న గనుల పనివాణ్డ్రవ్యపోయి మన రాజకూటుడు సానుభూతిచూపిన విషయమన ప్రభుత్వమువారును వీరవారీ యెడల సానుభూతిజూపుట సంభావ్యము. కమ్యూనిస్టు ప్రచారకులు చాలవీరవారు. బిల్లులో వారికి రైలుఖర్చు తిచ్చి వంపవలెననియున్న మరుకు వారు చాల సంతోషించెదరు. ప్రచారముచేసి ఖర్చులేకుండ ఇట్టి పోవుటకు వారెంతయో సంతోషించెదరు. వారిని మూడవరంగంతో పంపినను వారి కిష్టముగానే యుండును. అప్పుడు వారికి ప్రచారము చేయుట కెప్పుడు సావకాశము యుండును. (నవ్వు)

భారత సాంఘికవిధానము చెడునా?

కమ్యూనిస్టుల ప్రచారమువలన భారతసాంఘిక వ్యవస్థను ఆర్థికవ్యవస్థయు తారుమారునని హాంమెంటరుగారు చెప్పిరి. ఇది వట్టి దుర్మమ. ఇన్ని సంవత్సరములు మహమ్మదీయులు రాజ్యముచేసినను, కొన్ని సంవత్సరములు ఆంగ్లేయులు వరిపాలించినను భారతసాంఘికవ్యవస్థయు, ఆర్థికవ్యవస్థయు, విజ్ఞానమును యెంతమాత్రమును తామారు కాలేదు. హిందూధర్మమును విజాతీయధర్మమును లేమియు చెడగొట్టజాలవు. హిందూధర్మములో హిందువులు మహమ్మదీయులు మాత్రమేగాక ఆంగ్లో హిందువులును, విరోధియులను చేరుదురు. (నవ్వు)

నాయకుల అపరాధము

చదువుకొని విద్యార్థుల చదువును చెడగొట్టు తుర్కార్లు లను, కవలవర్తనలను! అను నాయకులను నేను తీవ్రముగా ఖండించుచున్నాను. ఇట్టి వారి ప్రచారమును నిషేధించు కాననములు చేయవలెను. వారికి నా సంపూర్ణముగా అమోనమును యివ్వగలను. (కె రారు గారు యీ కాననమును నెగ్గించవలెనను ఉద్దేశముతో ఆంగ్ల దేశమునందు ఎన్నికలకు నెలదిన యెడల గెలిచెదరా? భారతదేశములో ఎన్నికల రాబోవుచున్నవి. ఇట్టితరుణమును యీచట్టము నెక్వరైన నామోదించెదరా?)

రంగయ్యర్ గారు గంటన్నరనేపు మాట్లాడిరి.

సభ్యులందరు తపాకసాలాదిపోయిరి. ఈ ఉత్తరరాజ్యమునకై అల్పచారముయము 3-20 వరకు ఆపి యుంచబడెను. కాననసభా చరిత్రమునం దిట్టి చెప్పుమును జరుగలేదు. బి. బానుగారు అధ్యక్షునికి యాభివందనను చెప్పి ఉత్తరరాజ్యము నాపుతేయించవలెనని నూచెను. కాని రంగయ్యర్ గమనించలేదు. చిట్టచివరకు హిందూ మిసిగి, చెప్పిన కారణములనే చెప్పుచున్నానని అధ్యక్షుడు మందలించెను. అంతటితో రంగయ్యర్ గారు తమమహోపన్యాసమును విరమించిరి. సభ్యులందరు నవ్వుకొనుచుండ 4-30 కు అల్పచారములకై సభ విరమించెను.

అల్పచారానంతరము

నీలకంఠదాసుగారు సెల్వక్షమిటికి యీ బిల్లుకు వంపవలెనను ప్రతిపాదనను ఖండించుచు యిట్లు చెప్పెను:— ఎన్నొళ్లు సామ్రాజ్యభావమును, ధనమధాంధర్యమును గూడు యెండ్లలో పెట్టి రక్షించవలెను. ఆంగ్ల సామ్రాజ్యముయొక్క జనాభావలె యెన్నొళ్లు భారతదేశమును వరిగజింపగలము. కమ్యూనిజము యితరదేశములలో వరిగజింపబడినది. భారతదేశములో దాని నెందులకు వరిగజింపరాదో తెలియదు. ఈ బిల్లు విదేశీ ప్రచారకులను కొందరను దేశాంతరము వంపవచ్చును. కాని, కొంతభాగములను దేశములోనుండి యెన్నొళ్లు నిషేధించవచ్చును. ప్రజలవాత్సలను రక్షించవలెనయెడల ప్రభుత్వము వారు యితరచర్య నవలంబించుట సంభావ్యము. కాని, ఈచట్టము ప్రజలకు యెంతమాత్రమును యివ్వదులేదు. ఈ ప్రశ్నపై సభ్యులమునకు మరుగ నేను నిలవ నిడముగా నున్నాను.

కాన్ గ్రేవ్ (అసామ్ అధికారసభ్యుడు)

తీర్మానము వలనమరు కాన్ గ్రేవ్ గారు యిట్లు చెప్పిరి:— ఆంగ్లే దేశ విషయమును ఇతరదేశములనుండి వచ్చినవారివిషయమై యుద్దేశించబడిన బిల్లుకు నీలకంఠదాసుగారు యితరములను యెందుకు యెంత తీవ్రముగా ప్రతిఘటించవలెనో నాకు బోధపడుటలేదు. శిక్షాస్పృహలు నిర్బంధముచేయు నవిగానే యుండును. కాని అన్ని దేశములలోను ఈ కాననములు ఆమోదించబడినవి.

హాంమెంటరు అన్ని విషయములు తెలియజేయులేదా?

సభవారి యెదుట అన్ని విషయములను తెలియజేయులేదని గయా ప్రసాదసింగుగారు చెప్పిరి. అమాట సత్యముకాదు. బొంబాయి కలకత్తాలో నిజీవల జరిగిన కార్మిక తగాదాలను తలపోయుడు. ఈ అకాలి తక్కువ మనము తీసికొనకపోయినయెడల యితర స్థలములకు ప్రబలవచ్చును. రక్షించుకొనవలసిన సీతులు దేశములో కలవాడును, దేశముయొక్క వారికిని, క్రమపరిపాలనమును కోరువాడును యీ కాననము నంగీకరించెదరు. పోయినసారి సిమ్లాలోచేసిన మార్పులకంటే యిప్పుడు బిల్లులో చాల మార్పులు చేయబడినవి. అసీలుచేయుటకు హక్కుయివ్వబడినది. 7 కోజుల వ్యవధిని 20 కోజులు చేయవలెనని సభ్యులు కోరుచో నేమియు అధ్యంతరముండదు. కేసులను విచారించుటకు ముగ్గురు న్యాయమూర్తులు చాలును. వారికి న్యాయకావ్రము, విధివిధానములు బాగుగా తెలిసియుండును. కనుక వీరి విషయమై అనుమానములేమియు నుండకాదు. ఈ చట్టము దేశములో నుండ యించిన ప్రత్యేక పరిస్థితులను నివారించుటకు తగిన చట్టముని నాయభిప్రాయము.

ఇతరదేశములలోని చట్టములు

ఇతరదేశములలో నిట్టి చట్టములు జేయబడినవి. అమెరికాసంయుక్త రాష్ట్రములలో అమలులోనున్న కాననములు ప్రభుత్వమును దౌర్జన్యమువలన తొలగించువారిని దేశాంతరము వంపుటకు లేబరు కార్యదర్శికితను అధికారము నొసంగుచున్నది (అధికారుల హక్కు) సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యవాదులు కెనడా దేశములో ననుసరించుచున్న పద్ధతులను గమనించుట ఉత్తము. అచ్చట విదేశీయులందరను దేశాంతరము వంపబడుదురు.

చాలమంది:— భారతదేశములోని బ్రిటిష్ పౌరులు విదేశీయులా?

కాన్ గ్రేవ్:— అస్ట్రేలియాలోని చట్టము ఆ అనుమానముకూడ తీసికేసినది. అస్ట్రేలియాలో పుట్టినటువంటి క్రతివానిని దేశాంతరము వంపవలెనని అచ్చటి చట్టము నిర్దేశించుచున్నది. అస్ట్రేలియాలోని ముగ్రి యెర్నాటు చేయ విధానము ననుసరించుచు యిచ్చట మన ప్రభుత్వమువారును చేయ నుద్దేశించియున్నాడు.

రంగయ్యర్:— కాని అక్కడి ముగ్రి కాననసభకు బాధ్యుడై యుండును.

కాన్ గ్రేవ్:— మీరు బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము కావలెనని ప్రభుత్వమునకు ప్రకటనమైన యుండులెను. కాని ప్రతిఘటన యిప్పుడు క్రమముగాలేదు.

వండిత మోతీలాల్:— ప్రభుత్వము బాధ్యతవహించిన ప్రభుత్వమేనా?

కాన్ గ్రేవ్:— ప్రభుత్వమువారి హక్కుల మొక్క ముకరి పాలనమునకు బాధ్యులై యున్నాడు.

ఈ బిల్లును ఆమోదించినయెడల భారతదేశము విషయమై గూడ యిట్టి చట్టమును ప్రభుత్వము వారు చేయ నుద్దేశించుదురని తలచుట కేమియు కారణములేవు. భారతదేశముయొక్క ముగ్రిపాలనము, నా భాగ్యభివృద్ధిని కోరువారు యీ బిల్లును ఆమోదించెదరని నేను కోరుచున్నాను.

లాల్ చందు నవల్ రాయ్

బిల్లుయెడల ప్రజలకుగల వ్యతిరేకభావిప్రాయ మేమియు కన్పలేదు. దేశాంతరవాస సీతులు జేయుట నా కిష్టము లేదు. ఇవారలతోడచేయుట బాధ్యుగా యిప్పుడు లేదు. నేరగుడనుకానని ఋజువుచేయుబాధ్యత ముద్దాయి విధానములకు న్యాయమునకు విరధ్యము. ఇండియాన్ పీస్ కోడు 124 సెక్షను ప్రకారమును క్రిమినల్ ప్రొసీజరుకోడు 3 అధ్యాయము ప్రకారమును కమ్యూనిస్టుల ప్రచారము నాపుటకు ప్రభుత్వమువారికి సంపూర్ణముగా అధికారము కలదు. ఇంతటితో ఆనాటికివర్స పూర్తియయ్యెను.

ప్రజారక్షణచట్టము

ప్రజారక్షణచట్టము

ప్రజారక్షణచట్టమును తిరిగి ప్రవేశపెట్టుటకు గల కారణములను, హాంమెంబరుగ క్రేరారుగారు సూచించబాలకబోయిరి. అనుమానములతోను అతి శయోక్తులతోను వీరు తమ ప్రసంగమును నింపి వైచిరి. విదేశీయులు హిందూదేశమునందు అశాంతి గలిగించుచో, వారిని దేశమునుండి పంపివైచుటకు, వలయుచట్టము లిదివరకే గలవు. 1854 సంవత్సరపు చట్టము, 1818 రిగ్యులేషనులక్రింద విదేశ ప్రచారకులను ఇషింపవచ్చును. ఇటీవల జాకాబ్బను గారిని 1854 సంవత్సరపు చట్టము క్రింద ఇంగ్లండుకు బంపివైచిరి. ఇట్టి సిద్ధిలో నూతన నిర్బంధ చట్టములను ప్రవేశపెట్టనేనో తెలియదు. రాజ ద్రోహపు సెక్షను గలదు. ఇంకను పెక్కు నిర్బంధ చట్టములు గలవు. మరల నిట్టివానిని కల్పింపనేల? అధికారవర్గమునకు నిర్బంధచట్టములపై చాల మక్కువ గలదు. వీని నొకయుద్దేశ్యముతో నిర్మించుటయు, అవి పిమ్మట వేరొక యుద్దేశ్యమున కుపయోగపడుటయు, సామాన్యముగ జరుగుచుండును. ప్రజారక్షణచట్టమొకటి, తుద కిటులనే పరిణమింప వచ్చును. విదేశ ప్రచారకులను నిరోధించుట కీచట్టమును నిర్మించుటవలన, హిందూదేశమునకు ద్రవ్య నష్టముగూడ గలదు. హిందూదేశవాసులు ఇషింపబడుచో, వారు కారాగృహములలో ముగ్ధులు. విదేశీయులు ఇషింపబడుచో మాత్రము, వారు ద్రవ్య సామ్యులైన స్వదేశములకు హాయిగ గొంపోబడుదురు.

ఇట్టి వ్యత్యాస మంత చిత్రమో యూహింప వచ్చును. విదేశ ప్రచారకుల సాఖ్యముకొరకు, హిందూదేశము ఖర్చుగల మిగుల వింతగ నుండును. (అ) నందు జరుగుచున్న కార్మికుల నమ్మల ప్రజాభాగి, విదేశీయుల ప్రచారము మూల హేతువన క్రేరారుగారు నమ్ముచున్నారు. కాని, కార్మికులదుస్థితియే మూల హేతు వని గ్రహించి, వారి కష్టములను తొలగించుచో, పరిస్థితులు చక్కబడును. విదేశీయు లొకవేళ నమ్మలకు కారకులని ఎంచినను, కార్మికులు నంతటి చెందుచో, వారి ప్రచారము కొనసాగ నేరదు. అందుచే మూల కారణములను నవరింపక, కేవలము పైపైచివ్వా యులు మాన్పడలచిన నెట్టి ప్రయోజన ముండును? కార్మికుల యశాంతి కేమికారణ మని కనుగొనుటకు, వీటిగారి యధ్యక్షతక్రింద రాయల్ కమిషను నియమింపబడునని, రాజప్రతినిధిగా రిటీవల పేర్కొన్నది. వీటి కమిషనువారు విచారణ నలిపి నిజకారణముల నరసి, వానికి చికిత్సలను సూచింప గలరు. ఇట్టిరీతి, రిపోరు వెలువడవలెను.

నూతనచట్టమును చాలింపగూడదా? మున్నుదే యిట్టిచట్టమును నిర్మించుచో, వీటి కమిషనువారి విచారణ నిష్ఫలమగును. ఈకమిషనువారు వేరొక కారణమును దెలుపుచో, నూతన నిర్బంధచట్టము నిర్ధకము గాదా? కమిషను రిపోర్టు వచ్చువరకయి నను, క్రేరారుగారు ఆగకపోవుట శోచనీయము. హిందూదేశమునకు కమ్యూనిస్టు సిద్ధాంత మన నేమియో తిన్నగ తెలియదు. ఆవిషయమై కార్మికు లయినను విచారించుట లేదు. నూతన చట్టమువలన, ఈ సిద్ధాంతమును గ్రహించుటకు కుతూహలము పొడమవచ్చును. కమ్యూనిస్టు సిద్ధాంతము ఇంగ్లండు మున్నగు సాశ్చాత్యదేశములందు వ్యాపించినను, అక్కడ నెట్టినిర్బంధచర్యల నవలంబింపలేదు. రుష్యానుండి చేరిన ధనమును ప్రభుత్వమువారు స్వాధీనపరచికొనుట లేదు. ఇంగ్లండు లో లేని నిర్బంధములను హిందూదేశమునందు విధింప నేలనో తెలియదు. ఇంగ్లండులో ప్రభుత్వము ప్రజలకు బాధ్యతవహించుటచే, నిరంకుశాధికారవ్యాప్తి కవకాశముండదు. నిర్బంధముల నక్కడ విధించినను, భయముండదు. బాధ్యతలేని పరిపాలనము గల హిందూదేశములో ఇట్టి నిర్బంధచట్టములు సక్రమాదోశనము నరికట్టుట కుపయోగపడుట సహజము. హిందూదేశమునందు కార్మికోద్యమము ప్రారంభదశలో నున్నది. ఇట్టిస్థితిలో కమ్యూనిస్టు సిద్ధాంతములు వ్యాపించు ననుట భ్రూడప్ప వేరుగాదు. ఇంతకు పూర్వము నిర్మితమయిన నిర్బంధచట్టములు ప్రజల సక్రమాదోశనము నెటుల నిరోధించెనో తెలిసిన విషయమే గాన, నూతనచట్టపు భావిపరిణామ మెటులుండనో యూహించుట సులభసాధ్యము. క్రేరారుగారు నందర్భముల నన్నిటిని తెలిపెదమని నుడివిరి. కాని, వీరు సూచించిన నూతనవిషయము లెవ్వియు గనుపింపవు.

ఇటీవల జరిగిన నమ్మలగూర్చి దప్ప, వీరు వేరొక విషయమును తెలుపలేదు. నమ్మల కార్మిక దుస్థితియే కారణమని తెలిసినవిషయమే. రైల్వే కంపెనీవారును, బాంబాయి మిల్లులవారును, కార్మికుల వేతనములను తగ్గింప నెంచుటచే, ప్రస్తుతదుస్థితి వాటిల్లినది. కార్మికులు కొన్ని నందర్భములలో సహనమును కోల్పోయి అక్రమముగ ప్రవర్తించియుండవచ్చును. కాని తదితరదేశములలో నిట్టిస్థితిలో ఎంతటి దుస్సంఘటనలు బయలుదేరెడివో యూహింపవచ్చును. హిందూదేశ మటుగాక శాంతముగ నున్న దని చెప్పవచ్చును. ఏది ఎటులున్నను, కార్మికుల అనంతస్థితి కారణముగను గొనకముందే నింతటి ప్రచర్య నేల దీసికొనవలయునో, క్రేరారుగారు దెలిపియుండలేదు. ఇంగ్లీషులినమునకు ప్రతికూలముగ నేర్పడినసంఘ నమావేశములలో, క్రైనివాసయ్యంగారు ప్రభుత్వము పాల్గొనియుండిరి. వీరి నందరిని కమ్యూనిస్టులని భావించుట పాడియగునా? అట్టిస్థితిలో ఈ సంఘమునకు చెడుపేరుబెట్టనేల? ప్రజారక్షణచట్టము విదేశీయులనే గాక, హిందూదేశమువారిని గూడ ఇషింపచున్నది. వీరియొద్ద గల ధనమును స్వాధీన పరచికొనుటకు ఏర్పాటు గావించుచున్నది. హిందూదేశపు వ్యతికలకు గూడ, విదేశముల డబ్బు ముట్టుచున్న దని క్రేరారు గారు అనుమానపడు

చున్నారు. అందుచే వ్యతికలనమునుగూడ స్వాధీనపరచికొనుట కీచట్ట మవకాశ మిచ్చుచున్నది. ఇట్లుకగనే పండుగ కాలేదనుసామెత నను నరించి, హిందూదేశవాసులను ఇషింపచుటకుగూడ ఇట్టిచట్టములు త్వరలో నిర్మింపబడు నని, క్రేరారు గారి ప్రసంగముబట్టి గ్రహింపవచ్చును. క్రేరారు గారు సూచించినటుల, మామూలుచట్టములు ఎట్టి నేరముల నయినను నివారించుటకు నరిపోవును. నమ్మల నందర్భములలో సామాన్యచట్టములు నరిపోయెను. ఇట్టిస్థితిలో క్రమ విచారణ కవకాశ మియ్యని నిరంకుశచట్టములను నిర్మించుటవలన, ప్రజలలో అనంతస్థితి పెరుగుట దప్ప వేరులాభము గలుగజాలదు. ప్రజారక్షణచట్టముక్రింద నరి యుగు విచారణ జరుగదు. హైకోర్టుజోక్య ముండదు. స్పెషలకోర్టులో నయినను, నిందితునికి నేరపు వివరములు దెలుపబడవు. కార్మికుల అశాంతిని పోగొట్టుటకు, వారి ఆర్థికస్థితిని చక్కబరుపవలయును గాని, నిర్బంధములను విధించి ప్రయోజనములేదు. క్రేరారుగారు లేనిపోనిభీతిని వెలిబుచ్చిరి. కాని, భీతికి గల ఆధారములను వివరింపలేదు. పండిత జవహరిలాల్ నెహ్రూగారు దెలిపినటుల, ఏ డెయిలీ మెయిలు వ్యతిక వ్యాసమునో చదువుచో, క్రేరారుగారు దెలిపిన నందర్భములు గనుపించును. ఇట్టి సిద్ధాంతములు తరుచుగ వెలువడుచునే యుండును. ప్రజలకు గావలసినవి నిజనందర్భములు గాని, ఊహలును సిద్ధాంతములును గావు. నూతన చట్టము సంగీకరింపనిచో, భారత శాసనసభపై ప్రచండబాధ్యత నిలిచియుండునని, క్రేరారుగారు దెలిపిరి. కాని భారత శాసనసభ కెట్టి బాధ్యత నొనగనవును, ఈ బాధ్యతను మాత్రము నిర్వహింపలేదని నిందించుట పాడియగునా? శాసనసభ యంగీకరింపకబోయినను ప్రభుత్వమువారి చట్టమును సాగింప నిశ్చయించిరి. ప్రస్తుతచట్టము, వెనుకటి చట్టమునకన్నను గూడ తీవ్రము గావించబడినది. పండిత నీలకంఠదాసుగారు తెలిపినటుల, ఎంతకాలము ఇంపీయల్ పద్ధతిని, పెట్టుబడి పద్ధతిని విమర్శనవాయువులు తాకకుండ, మూసియుంచ వీలగును? ఇతరదేశములలో నిట్టి ప్రయత్నము జరుగుటలేదు. భారతీయు లయినను, ఏ సిద్ధాంతపు మంచిచెడుగుల నయినను తెలిసికొనలేనంతటిమూర్ఖులు గారు. ప్రభుత్వమువారు సంఖ్యాబలమువలన, ప్రజారక్షణచట్టమును నిర్మించినను, అయ్యది దేశమునం దెక్కుడు అనంతస్థితిని వ్యాపింపజేయునుగాని, దానిని తొలగింపజాలదు. నిర్బంధశాసనములు అశాంతిని తొలగించిన నిధర్మము గానరాదు. నిర్బంధములు ఫలప్రదమగు సాధనలు కానేరవు. ఇట్టిచట్టములను నిర్మించుటకు బదులు, దేశమునకు బాధ్యత గల పరిపాలనము నొనగుచో, వివిధ రకముల ప్రజలును సంతృప్తి జేందగలరు. అంతయుగాని, కార్మికవివాదచట్టము, ప్రజారక్షణచట్టముల బోలుచట్టముల నెన్ని గావించినను, ప్రజలలో బెరిగిన యనంతస్థితి దొలగిపోజాలదు. అనుభవ మి విషయమును తేటపరచుచున్నను, ప్రాతమార్గములనే అనుసరించుట, అధికారవర్గమున కాచార మయినది.

మద్రాసు : సైమను కమిషను బహిష్కారము

సైమను కమిషను బహిష్కారమును మద్రాసు నిర్వహించువలయు ననియు, తమిళరాష్ట్రము కాంగ్రెసు సంఘమువారును, ఆంధ్రరాష్ట్రము కాంగ్రెసు సంఘమువారును గూడ తీర్మానముల గావించిరి. అహింస కెట్టి భంగము కలుగకుండ, ఇక్కార్యము నిర్వహించబడునని తలచెదము. శ్రీమాన్ శ్రీనివాసయ్యంగారు, ప్రకాశం పంతులుగార్లు భారతశాసన సభకుగూడ వెడలకుండ, ఈవిషయమై విశేష శ్రద్ధ వహించుట అనుకూలబిహ్వము. రేపటిదినము మదరాసు కార్పరేషనువారు సైమను కమిషనుకు స్వాగత మొనగ విషయమై యోచించెదరని ప్రకటించ బడినది. కలకత్తా కార్పరేషను సైమను కమిషనును బహిష్కరించెడిందు, మద్రాసు కార్పరేషనువారు బహిష్కారమును భంగపరుపనేలనో తెలియదు. వీరిందువలన ఎక్కుడు గౌరవము సంపాదించెద రనుటకన్నను భ్రమ వేరుండదు. అందుకు మారుగ, వీరు తీరని అవకీర్తిపాలగుదురు. సైమను కమిషను బహిష్కారము నిడివరకు ఆయోజించిన జప్తి సుపక్షము వారు, నేడు తమనిశ్చయమును విడనాడి, సహకార మునకు దిగుట దేశమున కెంతద్రోహమో యూహించవచ్చును. మదరాసు కార్పరేషను సహకారము నలుపునెడల, అందుకు జస్టిసు పక్షమువారే బాధ్యులగుదురు. నేడు జరుగు బహిరంగ సభలో వీరిచర్యలు పూర్తిగ ఖండింపబడునని యూహించ వచ్చును. డాక్టరు వరదరాజులునాయుడుగారు, కార్పరేషను సభ్యుల సీవిషయమున మండింపచున్నారు. తాత్కాలికలాభముకొరకు, దేశ శ్రేయమునకు నష్టముగలిగించుట, యశ్రస్తము. కొన్నింగు పోస్టు ప్రతికప్రకారము, సైమను గారు రాష్ట్రస్వాతంత్ర్యము నయినను నొసగక, దానికి గూడ అంతరములను సూచించెదరని తెలియచున్నది. రంగూనులో నుప న్యసించుచు, అనుమానమును వదిలి సహకారము ను చేపట్టవలయు నని సైమను గారు నలనోనిచ్చిరి. బ్రిటీషువారి రండరును ప్రేమపూరితులై యున్నారని నుడివిరి. కాని, లా ఆర్డరులను ట్రాన్సుఫరు జేయగూడదనియు, జ్యూరీ పద్ధతి అనుకూలము గాదనియు, కేంద్ర ప్రభుత్వము నిరంకుశముగ నుండవలయు ననియు, బర్మా యూరపియను వాణిజ్య సంఘమువారు కోరియుండిరి. ఇది ప్రేమకు నిదర్శనము గాబోలు. సైమను కమిషనువలన, హిందూ దేశాభిలాషలు తీరునని భ్రమపడువా రుండజాలరు. అట్టితరీ, బహిష్కారమును విచ్ఛిన్నము గావించుటకు జప్తి సుపక్షమువారు పూననేలనో తెలియదు. వీరిని ప్రేరేపించిన హేతువు లెన్ని యయినను, మద్రాసుపాడులు బహిష్కారమును జయప్రదముగ నిర్వహించి, సైమను కమిషనుతో ఈ రాష్ట్రము నకు నిమిత్తములేదని నిరూపింతురనియు, ఇతర రాష్ట్రముల వలె, మద్రాసు రాష్ట్రము గూడ ఆత్మ శౌరవమును కాపాడుకొను ననియు నమ్మెదము.

లా రెన్సుగారడి

ఈమధ్య లా రెన్సు అను విచిత్రపురుషుడు, వివిధ దేశములను దిగ్భ్రమ చెందించుచున్నాడు. వీరు

లాహారులో కనుపించిరనియు, పిషావరులో కను పించిరనియు, ఆఫ్ఘని స్థానమునకు వెడలిరనియు, వెక్కువదంతులు ప్రబలెను. వీరు గత యుద్ధమునందు ప్రాముఖ్యము బడసిరి. ఇట్టి ఉద్యోగి సామాన్య వైమానికుడు గ తిరుగ నేల నో చెలియకు న్నది. లా రెన్సు గారు, “షా” అనుపేరుతో వ్యవహరించిరి. వీరిటీవల ఇంగ్లండుకు బోయినప్పుడు, నౌకలో రహస్యముగ బోయి, రహస్యముగ నోడ దిగియుండిరి. కాని రిపోర్టరు లొకరు వీరిని గుర్తింపగ, తమపేరు స్మిత్తు అని చెప్పిరి. ఇది వీరిమూడవపేరు. పాపము వీరిని పలు పురు వెంబడించిరి గాని, ఎట్టెట్టులో తప్పించుకొని నొకయింటిలో దూరిరట, ఇంతదావరికమేల యని, లండను డెయిలీ న్యూసు పత్రిక అడుగుచున్నది. ప్రపంచమంతయు, వీరిచర్యల గూర్చి వితర్కింప వలసిన యవసర మేల గలుగవలెనని, ఈ పత్రిక చెలిసికొనగోరుచున్నది. కాని, ఇందు కింతవరకు సమాధానము వెలువడలేదు.

వాతావరణము

యూరపునందు కనివిని యెరుగని శీతగాలి చెల రేగుచున్నదనియు, దేశములు మంచుతో కప్పబడి యున్నవనియు, సామాన్యజనులకు చాల నష్టము గలిగించుచున్నవనియు, వార్తలరుదెంచుచున్నవి. యూరపునందే గాక, హిందూ దేశమునందలి వివిధ భాగములలో గూడ తీవ్రమగు చలిగాలి వీచుచున్నది. పంటలు పాడగుచున్నవి. నదులు మంచుచే గప్పబడుచున్నవి. పాశ్చాత్య దేశపరిస్థితులు హిందూ దేశమునందును వ్యాపించుచున్నవి. చెన్నపురిలో గూడ అకాలపు వర్షము లిపుడు ఎక్కువగ గురియుచున్నది. శీతగాలి వీచుచున్నది. కొంతకాలము క్రిందట, పాశ్చాత్య దేశములందు దుస్సహ మగు వేడి ప్రబలియుండెను. ఇప్పుడు హిందూ దేశమునందు దుస్సహ మగు చలి వ్యాపించుట, కాలవైప రీత్యము.

శాసనసభల జీవితము

శాసనసభల జీవితమును మెంచు విషయము ఆలోచనలోనున్నదని, వికటరులుగారు కామన్సు సభలో నుడివిరి. ఇట్టియాలోచన సభల మగు ననుటకు నందియములేదు. ప్రజాభిప్రాయమును తిరస్కరించి, సైమను కమిషనుతో సహకారము నలుపుచున్నవారు, ఎన్నికలభయము లేక హాయిగ కాలము గడపవచ్చును. ఓటరుల యభిప్రాయము వెలువడకుండ నివారించవచ్చును. ప్రస్తుతపు సెలెక్టు కమిటీలే, జాయింటు పార్లమెంటరీ కమిటీతో సంప్రదించు నని తలంపవల దనియు, వేరు సభ్యులుండవచ్చుననియు, వికటరులుగారువలికిరి. ఇందు మూలమున, ఇంగ్లండుకు బోవచ్చునని యుద్వి ఘ్నరుచున్న సెలెక్టుకమిటీ సభ్యులకు ఆశాభంగము కలుగకమానదు.

హిందూ దేశపు రైల్వేలు : భారతీయోద్యోగులు

హిందూ దేశపు రైల్వేలు 1927-28 సంవత్సరమున ఎటుల వ్యవహరించెనో చూచిన ఆశాభంగము కలుగక మానదు. భారతీయోద్యోగులను నియమించు విషయమున, రైల్వే పరిపాలకు లింక ను వెనుకడుగు వైచుచున్నారు. స్టేటు రైల్వేలలో

నియమించబడిన భారతీయోద్యోగుల సంఖ్య కొలదిగ పెరిగినను, కంపెనీ రైల్వేలలో వీరి సంఖ్య 160 కి 66 నుండి 48 కి తగ్గెను. ఇంత తగ్గుదలకు, రైల్వే కంపెనీల విముఖతయే కారణ మని ఎంచవచ్చును. రైల్వే ప్రమాదము లధికమగుటబట్టి, రైల్వే పరిపాలనము స్వావస్థితి జూపుట లేదని, చెప్పవచ్చును.

బీహారు గవర్నరుపదవి

ఎటులయిననేమి, సర్ హ్యూజ్ స్టి ఫెనునను గారి స్థానమున, సిప్టెనుగారను యూరపియను సభ్యుడు గవర్నరుగ నియమించబడెను. ఇయ్యది సహజముగ డ్యూమాక్ మహారాజుగారికి చెందవలసి యుండెను. కాని, వారు తమ పదవికి రాజీనామా నిచ్చుటచే భారతీయు డీ పదవి నాక్రమించుస్థితి తప్పిపోయెను. భారతశాసనసభలో డ్యూమాక్ మహారాజుగారి రాజీనామా కేమికారణము గలదని, పశ్చ లడుగబడెను గాని, కేరారుగారు తమకు చెలియ దనిరి. కాని, ప్రజల కీవిషయమై గల యనుమానములను నిరాధార మని ఎంచ వీలులేదు.

ఆఫ్ఘను పరిస్థితులు

ఆఫ్ఘను పరిస్థితుల గాంచిన, అమనుల్లాగారు గావించిన ఉపకారముల నన్నిటిని, హబిబుల్లాగారు తుడిచిపెట్టుచున్నట్లుల గనుపించును. బాలికలకే గాక బాలురకుగూడ విద్య పనికిరాదని చెప్పి వీరు పాఠశాలలను రద్దు జేయు చున్నారట. మీదు మిక్కిలి అమనుల్లా గారిని విగ్రహారాధకుడని నిందించుచు, రాజమందిరములోని విలువగల వస్తువుల నన్నిటిని ధ్వంసమొనర్చుచున్నట్లుల అగౌరవీయతెను చెప్పు వార్తలు దెలుపుచున్నవి. ఇట్టి పరిపాలనమును కాబూలు ప్రజలు చిరకాలము నహించెద రని తోచదు.

నిరాకరించుట

నైహూ రిపోర్టును ప్రభుత్వమువారు పరికించిరా, పరికించినచో ఎట్టిచర్య దీసికొన దలచిరని, బెంగాలు శాసనసభలో నడుగదలచిన ప్రశ్నను అధ్యక్షుడు నిరాకరించెను. ఇట్టిప్రశ్న నడుగుట కేల యధికారము లేదో తెలియదు. శాసన సభాధ్యక్షుడు ప్రభుత్వమువారి కేనంగతి జెప్పకుండ కాపాడిరి. కాని వారియభిప్రాయ మేమియో తెలిసియే యున్నది. సైమను కమిషనుకు బంపిన విజ్ఞాపనబట్టి, వీరి నంకుచితాభి వాదములను గ్రహింపవచ్చును.

బొంబాయి కార్మికవివాదము

బొంబాయిలో కార్మికులకును యజమానులకును మధ్య ఓడంబడిక గుదిరెనని వినుట కెంతయు నంతసించెదము. ఇది స్థిరమగుచో బొంబాయిలో కార్మికవివాద మంతరించు ననియు, భావిపరిణామము శాంతముగ నడుచుననియు నిర్భంధములతో నిమిత్త ముండదనియు విశ్వసించవచ్చును.

ప్రకటన

మ-రా-రాష్ట్ర, ఆరాధ్యుల మూటయ్యగారిని సామర్లకోట యందు మా ఏడం ౧గా 21-1-29 తేదీనుండి నియమించి యున్నాము. దయయించి చందాదారులు వారికి చందాలను ప్రతినెల 5 వ తేదీలోగా చెల్లించి రశీదును పుచ్చుకొన ప్రార్థితులు. వ్యవస్థాపకుడు.

అమ్మ తాంబూలం సిఫో, బాంబాయి - ముద్రా

నిడదవోలు-నర్సాపురం రైల్వే

గవర్నరుగారు తెలియట

నిడదవోలు నర్సాపురం రైల్వేను వదానిగవర్నరు గారు ఈనెల 8 తేదీ సాయంత్రమున తెలియిరి. ఆంధ్రప్రదేశ్ నుండి రైల్వే వివరములందు శ్రద్ధవహించుకొని రిలీజులు పంపి రైలి. ఎం. ఎస్. ఎం. రైల్వే ఏజెంటుగల ఎఫ్. బి. వాడెక్ గారుకుడ అప్పడప్పుట సుండిరి.

నిడదవోలు స్టేషను మొదలై నెలరోజులుగా నున్నది. ఇది యిటువీళ్ళు నర్సాపురమునకు జంక్ నుగానుండును. నిడదవోలు నర్సాపురం రైల్వేలైను 47 మైళ్ళుగలదు. దీనివలన తణుకు, భీమవరం, నర్సాపురం తాలూకాలకు ప్రయాణసౌకర్యము కలుగును. ఈ రైలు మీద రాను పో ను మూడు మిక్సెడ్ రైలు బండ్లు తిరుగును. నిడదవోలు నుండి నర్సాపురమునకు పోవుటకు 8 గంటల 45 మినిట్లు పట్టును.

రైల్వే ఏజెంటుగారు గవర్నరుగారిని పైరైలు మార్గమును తెరవవలసినదని కోరుచు కత్తియ. గోదావరి జిల్లాలో గల తణుకు, భీమవరం, నర్సాపురం తాలూకాలకు యీ రైలు ఉపయోగించుననియు, యీ మూడు తాలూకాలలోను జనసంఖ్య శ్రమే ఆధికముగ నున్నదనియు, 1921 సం॥ జనాభా లెక్కల జట్టియైన యీ తాలూకాలలో 770 1541 జనులు కలరనియు, గోదావరి అగ్రికేషను వర్క్సు పూర్తియైన పిమ్మట యీ తాలూకాలలో కరవుసంభవించ లేదనియు, యీ మూలన రైలు మార్గమున తాలూకాలకు రైలు బండ్లకు మధ్య ఏడాదిలో 11 మార్లును పోటీ జరుగుననియు, యీ రైలు మార్గమును నిర్మించుటకు రూ॥ 67,80,579 లు ఖర్చు అయ్యెననియు, నిడదవోలు నుండి నర్సాపురం రైల్వేస్టేషనునకు 47 మైళ్ళు గలదనియు, 8-45 గంటలలో ఒక స్టేషను నుండి యింకొక స్టేషనునకు చేర పిమ్మటనియు చెప్పి యీ రైలుమార్గమును తెరవవలసిన దని గవర్నరుగారిని కోరిరి.

గవర్నరుగారి యుపన్యాసము

ఈరైలుమార్గమును తెరవవలసినదని నన్ను మీరు గోరి నందుల కెంతయు సంతసించుచున్నాను. ఎఫ్. బి వాడెక్ గారు చెప్పినమాటలవలన యీరైలుమార్గము రైల్వే సంస్థకి లాభమును చేకూర్చుటయేకాక ప్రజలకును చాల నుపయోగపడునని విశ్వసించుచున్నాను. ఈరాష్ట్రమున రైలుమార్గము లెక్కువ ఆధికముచే యుట కేర్పాట్లుజరుగుచున్నవి. ఈనూతనమార్గములు మునుపటి ప్రయాణ సౌకర్యములకేకాక వృద్ధకాళివృద్ధికిని తోడ్పడ గలవు. ఇటువంటి డెల్టాజిల్లాలలో రైలుమార్గము లందుటవలన ప్రజలకు చాల నుపయోగము.

ఈరైలుమార్గప్రారంభోత్సవమున మామటకు ముద్రాను నుండి ప్రత్యేకరైలుబండిలో ఎం. ఎస్. ఎం. రైల్వేవారు కొందరు ప్రజలను తీసికొనివచ్చిరి. రైల్వేవారు నాకు గలగతేనీ సౌకర్యములకు వారికి నానందినములర్పించుచున్నాను.

ఈరైలుమార్గమును నిర్మించుటకు గల కారకులకును, నిర్మాతలకును యీ ప్రదేశ ప్రజలకు కృతజ్ఞత జూపెదనని విశ్వసించుచున్నాను. ఈమార్గములన యీ ప్రదేశ ప్రజలకు ఆర్థికాభివృద్ధి చేకూరగలదు.

నేను యీరైలుమార్గము తెరవబడెనని ప్రకటించుచు న్నాను - ఆఫీ గవర్నరుగారు నుడివిరి.

పిమ్మట గవర్నరుగారు ఇంజనతో నెక్కి బొటరుసిగ్గు లువరకు నేగిరి.

తరువాత గవర్నరుగారును పార్టీయను వాల్తేరనుకు ప్రత్యేకరైలులో నేగిరి.

ఉచితము. ఉచితము.

రాజమోహన క్యాలండరు

8 రంగులచే ముద్రించబడి అందముగా నున్నది.

కోనవారికి పంపెదము.

ఎ. సి. ఏ. అందుకో, ఆంధ్రప్రదేశ్ సమాజం,

పెరిడేవి, నెల్లూరు జిల్లా.

అజీర్తి, చిక్కు-వ్యాధులకు నివారిణి

గడచిన దీర్ఘ కాలమునుండి అజీర్తి, రక్తమాస్యత, కీటి తో సహా కాళ్ళోయందు నొప్పి వాపు మొదలగువాటిచే బాధ పడుచుంటిని. నాన ప్రస్తుతము మద్రాసులో, ఈస్టు లెన్స్ క్రాస్ ఎగ్జిక్యూటెవ్ రైల్వేస్టేషనుకు ఎదుటగల "ప్రాసెప్టను" కాపేజిముందున్న పండిత స్వామి శ్రీనివాసఆయ్యంగారు వారి వద్ద చికిత్స ప్రారంభించితిని. వారు అమోఘమైన ఔషధము లచే నావాగ్ధుని ఎన్నిటిని పూర్తిగా కుదిర్చిరి.

సం 11 చిన్నరెడ్డి } ఎం.ఆర్. కృష్ణస్వామయ్యంగారు,
చిక్కి, ఎగ్జిక్యూటెవ్ }
ముద్రాను 8-2-99 } బి. ఏ. బి. ఎల్. నెక్కి-లు.

సి టీ ప్రొ గ్రె సి వ్ ఫం డ్ లి మి టె డ్
19 వలభ అగహం, పి.ఎ.ఎస్.కొచ్చేరు, తిరువల్లిక్కో, మద్రాసు
ఫిక్స్ డ్ డిపోజిట్ : సం॥ 1 కి మిటికి 5 0-0-0 వడ్డీ రాక తీసుకొనబడును. వడ్డీ నెలవారీగా చెల్లించబడును.
దీర్ఘ కాలమున పే ను డిపోజిట్లకు ప్రత్యేకపుర్రు.
సేవింగ్స్ అకౌంట్ : రూ 5 తో ఆరంభించుకొనవచ్చును 10% కి సంవత్సరమునకు రు 6-4-0 నా% వడ్డీ అప్పులను
అప్పులు : - గల తాకట్టు మీదగు, సి - సివిడను యిస్తాము.
మొదలైనవిన్నవికొనబడును. ఎత్త - ౨౪ సెంటులకు గాన అప్పులను. కె. వి. అయ్యంగారు, సెక్రటరీ.

గృహలక్ష్మి

స్త్రీల ఆరోగ్య సౌభాగ్యములను పెంపొందించుట కేర్పడిన సచిత్ర మాసపత్రిక.

సం॥ చందా॥ రు. 4. విడిపత్రిక. ల. 5.

ఫిబ్రవరి 1929 విషయములు

గణపతి...కార్యకంఠ గణపతికాష్ట్రీగాను
మరీశా సాంఘిక సహస్య
లలన...జయం...తెలంగాణాకాండగాను
భారత సాంఘిక విప్లవము...ఎం. ఆర్. జయకమలాద
బలువాహనము...శ్రీమతి పులకర్తి కమలావతిగాను
సాంఘిక దురాచారములు...శ్రీమతి శంకరరామానుజమ్మగాను
లాభికి మూట ప్తి...కే. ఎస్. రామరావుగాను
స్త్రీసర్వము...శ్రీమతి అగ్య శ్రీవమ్మగాను
మార్గమున...కమల
ప్రేమపు వేడిగో...కర్ణక కవి
స్వర్ణ...వర విహారి
ద్రాక్షికి విరుగుడు క్షరబండిరా...కొ. చక్రవర్తరావుగాను
అరాం...కామేశ్వరరావుగాను
తెలుగు స్త్రీకవులు...బి. వెంకటరంగయ్యగాను
గృహ వైషమ్య, బెండకాయ, పువ్వువయము, పరితాపోకము, కథలు కబుర్లు,
అలోచన, శ్రీనర్తకనర్తకటువార.

'గృహలక్ష్మి' కార్యాలయము,
తపాలపెట్టె. 752. ఎగ్జిక్యూటెవ్, మదరాసు.

కీ॥ శే॥ బి. నారాయణమూర్తిగారు

స్మారకచిహ్నమును గవర్నరుగారు తెలియట

నిడదవోలు నర్సాపురం రైల్వేను తెలియి మద్రాసుగవర్నరు గారు వాల్తేరనుకు పయనమైరి వాల్తేరస్టేషను ఈనెల 8 తే దీని సాయంత్రమున తెలియిరి. జయపురం నహరాబాదము, జిల్లాకలెక్టరు జి టి హెచ్. ప్రేక్షకగారుకీటి స్టేషనునకు స్మారకచిహ్నమును గవర్నరుగారు వెంటనే స్టేషనునండి కలెక్టరుగారికి అప్పింపిరి. కీటి డి.కా. బహద్దూర్ బి నారాయణమూర్తి శతకులగారి స్మారకచిహ్నమును బహిరంగపరచిరి. పార్కులో ప్రమాణు లనేకలు పంపిరి.

పంతులుగారి స్మారకచిహ్నము

నారాయణమూర్తి పంతులుగారి స్మారకచిహ్నమును బహిరంగపరచవలసినదని కోరుచు కలెక్టరుగారి కింఛిధమున నుడివిరి. పంతులుగారు ప్రభుత్వసేవలో చిన్నఉద్యోగమునందు మొదలుచేరి తుత్త పూర్వార్థి 1901 నుండి 1905 వరకు పనిచేసిరి. 1905-లో ఉద్యోగమునండి విరమించిరి. తరువాత కీ గవర్నరుగారి సేవలో ప్రవేశించి మురదొయవరకు పని చేసిరి. వీరు తమవధులను అతిశ్రద్ధతోను, శ్రద్ధతోడను తెరవే ర్చుట బట్టి వీరికి ప్రభుత్వము నా గుటి వాక్ బహద్దూర్ అను బిరుదును పొందెరి వీరి మరణమువలన ప్రభుత్వమునకును ప్రజలకునుగాడ నష్టమువాటియై. ఈ స్మారక చిహ్నము చందాలవలన తయారుచేయబడినది. విశాఖపట్నపు మ్యూనిసిపల్ కలెక్టరుగారుచే చాలవరకు పట్టణాభివృద్ధి తోడ్పడిరి. వీరు కలెక్టరుగనున్న కాలముననే నాహిరంపర్కన్న పని పూర్తియై, వీరికోడ్డు, కురపాంనురైట్టు వీరి కాలములోనే తెరవబడినది. వీరు విశాఖ ఎ. బి. ఎల్. కాలేజీ కుమారులకు వర్తమాన పోకపట్టుగా నుండిరి. సాలూరులో సంస్కృతపాఠశాలను నెలకొల్పిటకు వీరి కారకునిచేసిరి.

పిమ్మట రావుసాహెబ్ దూర్యాల శ్రీరామకాష్ట్రీ గారు నుట్టాడును నారాయణమూర్తి పంతులుగారు ప్రజాస

రంజతులనియె, పుష్పకంకపివలననే యాత్మకృష్ట పదవి నంద గలిగినదియ. నిరాదరణలయె, కాబట్టి పూర్తితులనియె, దయాపరులయె, మతాభిమానలయె చెప్పిరి.

గవర్నరుగారి ఉపన్యాసము

పిమ్మట నారాయణమూర్తిపంతులుగారి స్మారకచిహ్నమును బహిరంగపరచుచు గవర్నరుగారు ముచ్చటించిరి. ప్రజా సేవలకు కీర్తికేవలైర బి నారాయణమూర్తి పంతులు గారి స్మారకచిహ్నమును తెరచుటకు నేను కత్తువాడ నున్నాను. కలెక్టరుగారు శ్రీరామ కాష్ట్రీగారును పంతులుగారి విషయమున చెరిలు ముల బట్టి పంతులుగారు ఆద్యప్రాంతాలవలన సంజియ్యి వచ్చి ఈ రాజధానికి గవర్నరుగానుండి నేడు వారి స్మారకచిహ్నమును బహిరంగపరచుచు వారిని గౌరవించుచున్నాను. పంతులుగారి ప్రజాసేవాతత్వము యీ ప్రదేశమున మున్నందు ఆ సేవలకు గురువని విశ్వసించుచున్నాను. ఇప్పుడు ఉద్యోగ కులలో యువకులు పంతులుగారిని ఆదర్శప్రాణులుగా గొని వారి సార్వభౌమ సేవ సమీక్షించుకొని కోరుచున్నాను. ఒకవేళ నాకు తన జీవితకాలమున ప్రతివాదిచేతను గౌరవించబడి నురణానంతర మిట్టి స్మారకచిహ్నముల పొంది గౌరవించబడుటకుంటే నెక్కి న గౌరవించుకొంటి లేదని ప్రాపంచిక వ్యవహారములలో అనుభవముకలగిన నేను మీకు చెప్పుచున్నాను. భాగ్యకాళివృద్ధివలననే యొక మనుజుడుకాని, యొకబాటగాని, యుత్సాహిష్టక చేదనేరడు. దానికి ఆధ్యాత్మికముగాడ తోడ్పడవలెను. అట్టి జీవితమునే నారాయణమూర్తి గారు గడపి ధన్యుడైరి; అని నుడివి పంతులుగారి స్మారకచిహ్నమును బహిరంగపరచిరి.

విదవ గవర్నరుగారు స్టేషనుకుపోయి యుచ్చట ప్రత్యేకరైలులో నెక్కి పొందురానగిరి. పొందు రాలో నిన్ను నా ప్రార్థనలతోను ప్రార్థించుచున్నాను. నేర్పరువలసిన భాగ్యమును నిన్ను గవర్నరుగా లేగి, ఈకోణగవర్నరుగా రు ఇచ్చాపురమున

సంపూర్ణ వాణిజ్యము సంక్షేపములు య L-8-0.
అక్షరము:- N. S. నీలకంఠం C/o N. S. నరసింహం
M.A. బ్రయినింగ్ కాలేజీ, రాజమండ్రి. 4666

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘ
తీర్మానములు

(నవ్వీయవిభాగం)

ఈ నెల ౧-వ తేదీ ఆదివారం మధ్యాహ్నం 2 గంటలకు
వెజనాడలో శ్రీమద్ కాంగ్రెసు సమావేశం శ్రీదేశిక్ కౌండెం
కలవ్వయ్య పంతులుగారి అధ్యక్షతన జరిగిన ఆంధ్రరాష్ట్ర
కాంగ్రెసు సంఘసభయందు చేయబడిన తీర్మానములు:—

నిర్మాణ కార్యక్రమము

ఈ సంవత్సరము మార్చి నెలముందుగా ఆంధ్రరాష్ట్ర
మొత్తమీద 25000 కాంగ్రెసు సభ్యులకు చెర్వులను
నిర్మించి, రాష్ట్రములో కాంగ్రెసు విజయం ప్రచారము జరు
పుటగాను రాష్ట్రము మొత్తమీద ౫ 25000 లు వనూ
లు చేయబడును, అందులో 100-కి ౫ 10 చొప్పున రాష్ట్ర
కాంగ్రెసు సంఘమునకు పంపుటకు తీర్మానించడమైనది.

అభివృద్ధి కౌండెం సంఘమునకు ఆంధ్రరాష్ట్ర
కాంగ్రెసుసంఘము యీ సంవత్సరమునకు 500 యిచ్చుటకు
తీర్మానించడమైనది.

కల్లు సారాపాటల నిషేధము

కల్లు సారాపాటలలో పాటకలకు బోధించి పాట
లు పాడకుండు బహిష్కరింపజేయ కార్యక్రమమును గూడ మ
ద్యుపాసనచేసే కార్యక్రమమును వ్రాయబడిన అభివృద్ధి
కాంగ్రెసు సంఘమువారిచే నియమించబడిన ఉపసంఘమువారి
కి యీ సభవారు సూచించుచున్నారు.

ఆంధ్రదేశమున రాబోవు కల్లు సారాపాటలను బహి
ష్కరించుటకు తగు ప్రయత్న ప్రచారము లొనరించవలయున
ని ఆంధ్రమహాసభలను హెచ్చరించుచున్నారు.

సైమన్ బహిష్కారము

1. మదరాసుకు సైమన్ కమిషన్ వారు వచ్చినపుడు
మదరాసులో వారతాళము సభలు జరుపుటకు గాను మదరాసు
ఆంధ్రకమిటీవారు తగు ప్రయత్నములను పంపింపవలయును.

2. ఇతర జిల్లాలకు వారువచ్చు స్థలములలో కూడ ఆయా
కాంగ్రెసు సంఘములు వారతాళములు సభలువగైరాలను జరప
వలయును.

3. సైమన్ కమిషన్ బహిష్కారపు కార్యక్రమమును
కాంగ్రెసు సంఘములు నిర్వహించునపుడు ప్రభుత్వమువారు
నిషేధపుట తీర్చవలెను. బహిష్కరించబడిన ప్రజలు వానినెల్లం
ఘించవలయునని తీర్మానించుచున్నారు.

స్టేటు కాన్సిలు, అసెంబ్లీ మద్రాసు శాసనసభలలోని
కాంగ్రెసు పార్టీ సభ్యులు రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సభ్యులు జిల్లా
కాంగ్రెసు సభ్యులు యావత్తుండి విధిగా నిషేధపుట తీర్చవు
అను ఉద్దేశించవలయునని యీ విధివారు తీర్మానించుచు
న్నారు.

5. సైమన్ బహిష్కారము జరుగవలయుగ కొనసాగు
టకు తమిళ కాంగ్రెసుసంఘ ప్రతిఘటనతో సంబంధించి కార్య
క్రమమును నిర్వహించుటకు ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘ
వత్తును యాదిన ప్రతిఘటన యెన్న కొనడమైనది.

1. బులుగు సాంబమూర్తి
2. కాశీకాధుని శాగ్వేరరావు
3. డాక్టరు భగవంతుల పట్టాభిరామయ్య
4. టంగుటూరు ప్రకాశం
5. వి. యల్. కామ్రే
6. గాడిచర్ల వారివర్మోత్తమరావు
7. ఏ. రంగనాథమొదలియారు
8. వేమవరపు రామదాసు
9. ఆత్మకూరి గోవిందాచార్యులు
10. యామినపల్లికలకమ్మ
11. జి. వి. పున్నయ్యకామ్రే
12. డాక్టరు బ్రహ్మజ్యోతుల నాగబ్రహ్మయ్య
13. అయ్యదేవర కాశ్యపరావు
14. వేన్నెటి సత్యనారాయణ
15. గడ్డ రంగయ్యనారాయణ
16. సామి వెంకటాచలంబెగ్గెగార్లు

గాంధీమహాత్ముని సంచారము

గంధీ మహాత్ముడు ఆంధ్రదేశ సంచారము కొనడి
కాముతో రానున్నారగాన ప్రతిజిల్లాలోను ఖడ్గరునిధిగాను
వారికి సమర్పించుటకు తగినసౌక్యము వినుచుచేయబడును,
వారిని సత్కరించుటకును వెలుపల ప్రయత్నములు జరుపవలయు
నని యీ సభవారు కోరుచున్నారు. ఆయా జిల్లావారు
మహాత్ముని ఆహ్వానించు కేంద్రములను ముందుగా నిర్ణయించి
ఫిబ్రవరి 20 వ తేదీనాటికి అభివృద్ధి చరకాసంఘము
యొక్క ఆంధ్రకాళిస, ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘమునకు
తెలపవలయును.

నెహ్రూనివేదిక ఆంధ్రానువాదము
ఇప్పుడే వెలువడినది

ఇట్టి యుత్తమ రాజకీయ గ్రంథ మిదివరలో వెలువడియుండలేదు. రాజ్యాంగవిభాగ
మును తెలిసికొనకోరు ప్రతి ఆంధ్రుడును చదివితీరవలెను.

శైలి సులభము

కొలది ప్రతులుమాత్రమే మిగిలియున్నవి.

వలయువారు వెల 1-0-0 మాత్రమే తపాలాఖర్చులు ప్రత్యేకము

మేనేజరు, ఆంధ్రప్రతికాకార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212, మద్రాసు, అని వ్రాయవలెను.

ఆంధ్రరాష్ట్రపటము

అభివృద్ధి కౌండెం సంఘమువారు కోరినటుల భా
షావ్రయంక ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణమును సూచించునటువంటి
దేశపటమును తయారుచేయటకు అవసరమైన విషయములను
తెలుపుటకు తీర్మానించడమైనది.

గుడివాడ సేవాశ్రమము

గుడివాడ సేవాశ్రమము తాలూకా బాకీవనయమై అభి
వృద్ధి కౌండెం సంఘమువారు వ్రాసినలేఖ చదువడమైనది. ఇంతవర
కును విచారించుట కేర్పాటు చేయబడిన శ్రీ యు. త
బులు గు సాంబమూర్తి గారు మార్చి 20
తేదీవరకును వాడుకాగోరినందున దానిని ఆంగీకరించుటకు
వై సంఘమువారిని కోరడమైనది.

కృష్ణా గోదావరిజిల్లాల రిసెటిల్ మొదలు

కృష్ణా గోదావరిజిల్లాల రిసెటిల్ మొదలు సంబంధమున
ప్రజల ఆసక్తిని నివారణనిమిత్తము చెన్నపురి కాపనసభవారి
వలన ఎన్నుకొనబడిన ఉపసంఘమువారియెదుట ప్రజలసౌకు
లను సిద్ధిగతులగురించి చక్కగా తెలుపుటకు అవసరమైన
సాక్ష్యమును ఇప్పించుటకు యీ క్రిందివారిని నియమించుచు
నివారణసంఘమువారు బహిరంగముగ సాక్ష్యమును తీసికొన
వలయుననియు, ఆ సాక్ష్యమువీధినే తమ నిర్ధారణలను నిరూ
పింపవలెననియు తీర్మానించడమైనది.

1. వేమవరపు రామదాసుగారు (అధ్యక్షులు)
2. అయ్యదేవర కాశ్యపరావుగారు, కార్యదర్శి
3. కొండ వెంకటకృష్ణయ్య పంతులుగారు,
4. డాక్టరు వట్టాభి సీతారామయ్యగారు,
5. టంగుటూరు ప్రకాశంపంతులుగారు,
6. మాగంటి బాపిసేతుగారు,
7. ఆ. గోవిందాచార్యులుగారు,
8. కామరూ వెంకటాచలంబెగ్గెగారు,
9. గొల్లపూడి సీతారామకామ్రేగారు,
10. తెన్నేటి సత్యనారాయణగారు,
11. కళా వెంకట్రావుగారు.

కార్మికసంఘములు

ఆంధ్రదేశమునందు కార్మికసంఘములు కేర్పరచుటకును,
కార్మికల పరిస్థితులను చక్కజేయుటకును, యజమానులకు కార్
మికలకు మధ్యకలగు వివాదములలో యుభయులకు గల కష్ట
నివ్వరముల నరసి వాటిని నివారించజేయుటకై తగు ప్రయత్న
ము లొనరించుచుండుటకును యాదినవారి నుపసంఘముగ
నియమించడమైనది.

1. వేమవరపు రామదాసు పంతులుగారు
2. మకం చాలసుబ్రహ్మయ్య గుప్తగారు
3. జి. వి. పున్నయ్యకామ్రేగారు
4. ఆ. గోవిందాచార్యులుగారు కార్యదర్శి
5. తెన్నేటి శ్రీకాంధగారు
6. దాసు క్రివికమరావుగారు.

ఇంకను మరికొందరిని కేర్చుకొని పనిచేయుటకు వైవా
రి కధికార మొసంగబడినది.

సావర్కారుగారి ప్రశంస

దేశభక్త గంగయ్యడగు శ్రీ విశాఖకరావు సావర్కారు
గారికి ప్రవాసకేతన పరిమితి గడిచిన పిమ్మటగూడ ప్రభుత్వ
మువారు స్వేచ్ఛనొసగక, ఎట్టి కారణముల
తెలపకయే అక్రమముగ మరల రెండు ఏండ్లు
ప్రవాసమునందుండుటను యీ సభవారు తీవ్రముగ నిరసిం
చు దేశభక్తికి ప్రతిఘటనగా నిట్టి నితికి గురియైన సావర్కారు
గారికి సాక్షభూతి వర్తమానము నంపుటకు యీ సభవారు
అభ్యుత్థుని కోరుచున్నారు.

బాల్యుపతాకము

అభివృద్ధి కౌండెం సాంధ్యసానీ సేవాదళ మహాసభయం
కు తీర్మానించబడినటుల బాల్యుపతాకమును ఎల్లెడల స్థా

పించుటకును ప్రతి నెల ఆఖరు ఆదివారమున వతాకము వద్దకు
ఎల్లరిని కూడదీసి బాల్యుపతాకము పొడి వందనము చేయుట
కును సభ్యులందరిని యీ పథివారు కోరుచున్నారు.

శరీరవ్యాయామము

ఆంధ్రదేశమునందలి యువకు లెల్లరు క్రాస్త్రవృద్ధులను
శరీర వ్యాయామమును చేయుటకు ఆఖాదాలను స్థాపించవలయు
నని యీ సభవారు ఆంధ్రమహాసభలను కోరుచున్నారు.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

ఆంధ్ర యూనివర్సిటీ కార్యసాహసము పెంబుటకు సం
బంధించిన కాపనమును గావించుటలో ఆంధ్రదేశమున విభా
గించి ఆంధ్రరాష్ట్ర విశ్వవిద్య భంగము కలిగించునటుల చొ
లించుచు, యీ విషయమున గవర్నరుమెంటువారు గావించిన
తీర్మానము నీ సభవారు గర్హించుచున్నారు.

ఆస్థానసానము

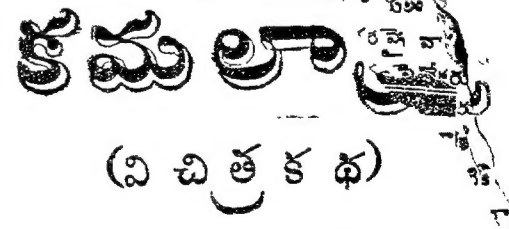
ఆస్థాన సానములోని కలవరము సందర్భములో బ్రిటిషు
గవర్నరుమెంటువారు యెట్టితోక్యమును కలిగించుకొనగూడ
దనియు, ఎవ్విధమున తోక్యమును కలిగించుకొన్నను దేశమునం
దెవరును గవర్నరుమెంటుకు యెట్టి తోడ్పాటును చేయకూడదని
యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

ఎటువంటి సవామేహములైన గురుద్వయ, ఇకాదేకను
అవసరం. వోరుపట్టుట మొదలైన దుర్మాయలు లేవు. అనే
కును వాడి మెచ్చియున్నారు. 80 ఏండ్లు వైద్యమున అను
భవముగ కి|| తే|| వేమూరి సుందరకామ్రేగారిచే కనిపెట్టబడి
నది. వాడు విధము మందుతో పంపబడును.

వెల 50 మాత్రలు ౫-0-0.

ఆర్డరసాయనశాల, ముక్కాల్ (కృష్ణా.)

(విచిత్రకథ)

గ్రంథకర్త:—నెల్లూరు వెంకటగిరి మహా
రాజా కాలేజి ప్రధానాచార్యులు మ-రా-శ్రీ,
రాయనం వెంకటేశ్వరుడుగారు యం. ఏ., యల్. టి.
సాంఘికనవల—ముప్పదేండ్లకు పూర్వపు
ఆంధ్రదేశస్థితి, ఆకాలపు చదువుసంధ్యలు, పిల్లల
యాటపాటలు, వ్రతాచారవ్యవహారములు, గుణ
శీలములు సందర్భానుసారముగ పాత్రలయందు
ప్రత్యక్ష మగుచుండును.

ఆంధ్రప్రతికాకార్యాలయము,

వీ. వీ. 7, తంబుళెట్టి వీధి మదరాసు.

వృత్తాంతలేఖలు

కర్నూలు

(స్వకీయవిలేఖరి)

హాకీ, ఫుట్ బాలు పందెములు

కర్నూలు 8-2-29 జట్ల పోలు మహారాజాగారి రజిత పాతల బడయుటకు వందెములు జరిగెను. కడవనుండి దరఖాస్తు చేసిన రాజేంద్రు, బల్లారినుండి దరఖాస్తు వచ్చెనుగాని బాలురు వందెమునకు రాలేరి. అనంతపురమునుండి వై. యం. బి. ఏ. సంఘమువారు వచ్చి హాకీ వందెమున రజితపాతల కర్నూలు జింఖానా సంఘమువారికి సమర్పించిరి. అనంతపురము కాలేజి టీమావారు కర్నూలు జింఖానా సంఘము వారిని వందెమున గెలిచి రజితపాతల సంపాదించిరి.

మచిలీపట్టణము

(స్వకీయవిలేఖరి)

హిందూమతోపన్యాసములు

ఫిబ్రవరి, 8-త్రి శ్రీ భగవానంద స్వామివారు, 2, రికోలాక్రింద మాయూరు విచ్చేసి బోనహిందూ 'హిందూమతోపన్యాసము' నిచ్చుచున్నారు.

ఉత్సాహము మిక్కిలి యుక్తి పురస్కరముగన, అమోఘకర్షకముగను ఉన్నది.

యస్. రావుగారు

మొనూరు వాస్తవ్యులగు యస్. రావుగారు నిన్న సాయంత్రము హిందూమతోపన్యాసము, బందరు లేడీస్ రిక్రియేషన్ క్లబ్బువారి సహాయము ఒక 'చాచా' క్రందరసము నిచ్చి యుండిరి. క్రందరసము మిక్కిలి యదృశ్యముగనుండి, రావుగారి ప్రకటిత కేసులును ధృవపరిచెను.

ఆరోగ్యవారము

బందరునందు 'ఆరోగ్య' వారము యానెల 18 వ తారీఖునందు బోనహిందూ ప్రారంభమగును. క్రందరసమునకు తగిన ఏర్పాటులు జరుగుచున్నవి.

బందరు తాలూకాబోర్డు

బందరు తాలూకాబోర్డువారి యెన్నికలను (అనగా ఓట్లు లెక్కించుటను) నిల్వబడు జిల్లాజడ్జిగారిచే యిచ్చబడిన ఇంజక్షన్ ఆ తరుపు, మొన్న సాయంత్రము విచారణ జరిగిన మీదట రద్దుచేయుటదేని తెలియుచున్నది.

కోర్టువారి ఆ తరుపుపై అప్పీలు చేయుటను నిలియుచున్నది.

అనంతపుర మహిళాసభ

కాలేజి భవనమునకు పి.కారి

స్త్రీలకు మిక్కిలి ఉపయోగకరమయి నట్టిర్ని, వారిలో ఆసక్తి కలిగియున్నట్టిర్ని ఒక కార్యక్రమము లేడిస్ క్లబ్బు నందు ప్రవేశపెట్టెను. సమీపములో నుండు నందర స్థలములకును, మొన్న సాయంత్రము ఇతరముఖ్యస్థలములకును సెలకొక సారి పి. కారిగారి వీర్వరసబడినది.

మహిళాసభ శనివారపు పి.కారి

తమిళనాడు కళాకాలకు గత శనివారము పి.కారి వెళ్ళిరి. పి.కారిగారి, కాలేజీలోని వివిధ విషయములను చక్కగా బోధించుటకు కొన్ని కార్యక్రమములకు ప్రదర్శనము జరుగుటకును ఏర్పరచి, కల్లు మెంబరులకు స్వాగతమునగా, మునుము 80 మంది స్త్రీలు శాటి మధ్యాహ్నము కాలేజీకి వెళ్ళిరి. మొదట భవనము నందలి పి.కారి వచ్చి ప్రకృతి కార్యక్రమమున ఒక ఘంటనేపు నిలిచిచూచిరి.

కాలేజి భవనము నద్దనున్న తోటనుచూచి ఇంతుకార్యక్రమంబునకు ప్రదర్శనమును కళాపాఠశాలతో పిడించిరి. వృక్ష కార్యక్రమమునకు సంబంధించిన విషయములు ప్రయోగముగాను బొమ్మలు వ్రాసియు వారికి బోధింపబడిన, మనుష్యకారిత కార్యక్రమ, చిత్రములతోగూడి చక్కగా బోధింపబడిన.

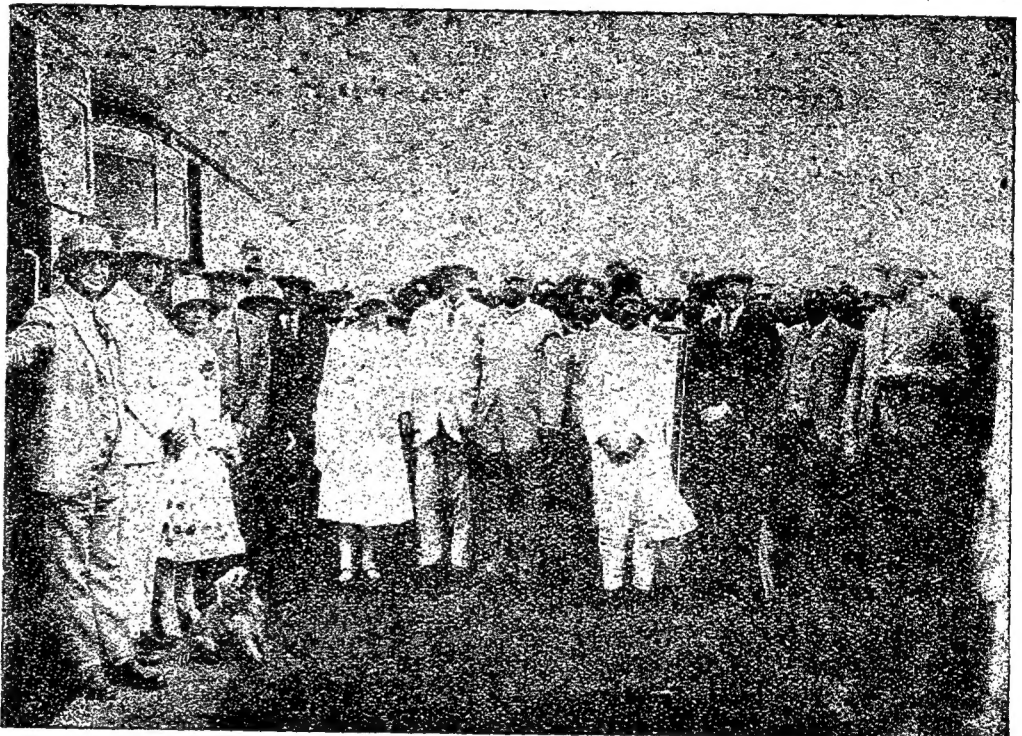
చరిత్రక విషయములు

చరిత్రక విషయమును గురించి వారు గొప్పబడిరి. అక్కడ పలుమల మూలమున 'శీటి' ప్రపంచ రాజకీయసిద్ధి వివిధ ఘండములలో జరుగు మార్పులు తెలియచేయుచున్నది.

నిడదవోలు - నర్సాపురం రైలు

గవర్నరు గోపనప్రభువుగారు 3-వ తేదీన యీ నూతన రైలుమార్గమును తెరచి, గారు లివరు లాగుట గాననగును. (పి. ఎ. ఎ.)

రైలు మార్గము ప్రారంభోత్సవమున కేటించిన ప్రముఖులు—వాదనుగారు (ఎడమ), గారు (మొనూరు రైలు ఏజంట్), డి. బి. పి. సి. ఎతిరాజులునాయుడుగారు, హమీదుఖాను డి. బి. జి. నారాయణస్వామిచెట్టిగారు మున్నగువారు గలరు. (పి. ఫో. పి.)

తర్వాత కొంత విరామముచేసి మొదలైన పెద్దగదిలో వారికి లేడిస్ క్లబ్బు గౌరవ కార్యదర్శి శ్రీమతి వామెర్ల కమలకర్మగారు, ఫలాహారపు విందుపంపెను.

తర్వాత రసాయన కార్యక్రమముతోని కొన్ని వింతలు ప్రదర్శింప బడిన. రంగులు, బెల్లూలు, అద్భుతములు మొదలగు వానిలో వింతల చూపబడిన. తర్వాత వార్తావిజ్ఞాన కార్యక్రమము విద్యుద్దీపములు, టెలిఫోన్, ఎలక్ట్రీక్ గుడ్ లు డియోటుపీలు, ఉరుము, మెరుపు, మొదలగు వింతలు ప్రతయోగముగా బోధింపబడిన. స్త్రీలందరూ చాలా ఉత్సాహముతో చూచి సంతోషించిరి.

రాత్రి 7 గంటలప్పుడు కాలేజి అధికారులకు వందనము సమర్పించి, వారందరూ వెడలివచ్చిరి.

(ఒకవిలేఖరి)

విశాఖపట్టణము

(స్వకీయవిలేఖరి)

చిట్టివలస మిల్లునమ్మె

సమ్మె కారణముగా సాగుచున్నది. కాంగ్రెసు ప్రముఖులకు తలము వ్రేసింది. ఈ సమ్మెకు ఘటనలను కారణములు సంగ్రహముగ నిట వివరింతును. చిట్టివలసమిల్లు పూర్వము మహమ్మదీయ వర్తికలక్రింద నుండెను. ఆ కంపెనీ ముగియగనే పనివాండ్లు నెల్లిమర్ల పోయియుండిరి. ప్రస్తుతము వారిని పనివాండ్లు నెల్లిమర్ల పోయియుండిరి.

తమను దొరలకంపెనీ ప్రారంభించబడగనే కంపెనీ కయగు సైనుగారు నెల్లిమర్ల పనివాండ్లను మరల వచ్చి, పనివాండ్లునెల్లి మర్లలో సదుపాయములు చూచు రామనియు నిరాకరించిరి. అంతకంటే పదుపాచుమనియు, బోనను నిర్మమనియు స్వగ్రామికుండెచ్చుచుగాన రమ్మనియు సైనుగారు వాదాపిలచిరి. పనివాండ్లు వచ్చిరి. వచ్చినప్పటినుండియు వారి తొందరచేయుచురాగ రెండవత్వరము ఆరుదా "పరే యిదిగో అదిగో" అని సమ్మెనుచు సైనుగారు పనివాండ్లు జిక్కి పై అధికారిని కలియగత సంవత్సరము అధివలసమిల్ల సంక్రమమునాడు పనివాండ్లు నిరాకరింపబడిన. వెంటనే సమ్మె ప్రారంభమయ్యెను. ఖమ్మమును విషయమేమన ఒకరి ప్రాప్తముగా తెచ్చుకోరికలు" కాని సమ్మెకు కారణముకాదు. అత్యధికరించునపుడు, స్వాధీనవిచారణ చేయుచున్న రాధాకమలేని పనివాండ్లకు సమ్మెకాక మార్గమేవి సమ్మె నింక బలపరచుటకు ఒక సంఘ మేర్పరచబడి ఖమ్మను జిల్లాకాంగ్రెసు కార్యదర్శి శ్రీ తెన్నేటి ముగా రధ్యతులంగను శ్రీ జిగుమర్తి రామస్వామిగ రధ్యతులంగను విన్నకోట జగన్నాధస్వామిగారు కోశ ఎన్నుకొనబడిరి.

సైనుగారు పనిచేయుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. సమ్మెదారులు చరిత్రకరైరి.

ఆంధ్రపత్రిక - భారతి

నిజాంరాష్ట్రమునందలి ఆంధ్రజిల్లాలలో నుండువారికి పి. పి. లు పంపుట సామ్యు వనూలు భేయుట మొదలగు సౌకర్యములు లేనందున దక్షిణ హైదరాబాదు 566 రెసిడెన్సీ బజారులో నుండు నామవల్లి గౌరీశంకరవర్మ అండ్ కో., ఆంధ్రబుక్ డిపో వారిని మా ఏజంట్లుగా నేర్పరచినాము. అంగ్రేజి పోస్టు సౌకర్యములు లేనివారు మా ఏజంట్లకు వ్రాసి పత్రములు వగైరాలు తెప్పించుకొనవచ్చును.

చందాలవివరము

ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సరచందా (ఉస్మానియా)	28-8-0	కల్ హాద	24-0-0
" ఆరుమాసములకు "	14-4-0	"	12-0-0
" మూడుమాసములకు "	7-7-0	"	6-4-0
" మాసమునకు "	2-9-0	"	2-2-0
ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సరచందా ఉస్మానియా	4-12-0	"	4-0-0

క్రొత్త సంవత్సరాది సంచికలు

దినపత్రిక చందాదారులకు	1-0-0	చందాదారులు కానివారికి	2-0-0
వారపత్రిక "	1-4-0	పాఠసంచికలు సంచిక 1-3	1-0-0

సంచికల పంపుటకు తపాలఖర్చులు ప్రత్యేకము.

భారతి (నచ్చిత్రమాసపత్రిక)

రంగుల చిత్రపటములు, విద్వాంసులచే వ్రాయబడిన గద్య, పద్య, చారిత్రక, గాన, చిత్రకావ్య విషయములను చర్చించు వ్యాసములు, కథలు కలిగి అతిసుందరముగ ప్రకటితముగు చున్నది.

సంవత్సరచందా	ఉస్మానియా	7-2-0	కల్ హాద	6-0-0
ఆర్థసంవత్సరచందా	"	3-9-0	"	3-0-0
విడిపత్రిక	"	0-12-0	"	0-10-0

భారతి వెనుకటి నాలుగు సంపుటములు (1924 సం. మొదలు 1927 సం. వఱకు) క్యాబింట్ లైండు విక్రయమునకు సిద్ధ ముగనున్నవి. ఒక్కొక్క సంపుటము (రెండుభాగములు) యె రు. 6-0-0. పి. పి. చార్జీలు వగైరాలు ప్రత్యేకము

మేనేజరు, "ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము" 7, తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు.

నిజాంరాష్ట్రప్రతినిధి:— నామవల్లి గౌరీశంకరవర్మ అండ్ కో.,

566, రెసిడెన్సీబజారు, హైదరాబాదు, దక్కన్.

ఆంధ్రగ్రంథమాల

నెం. 7 తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు.

ఈ గ్రంథమాలయందు విజ్ఞానాభ్యుదయమునకు సాధనము లై వివిధవిషయములకు సంబంధించిన గ్రంథములు రెండుమాసముల కొకగ్రంథమువంతున బ్రచురింపబడును.

వెలువడిన గ్రంథములు

1 శతకమంజరి (భక్తిసంపుటము): వృషాధిప, నర్మేశ్వర, దేవకీనందన, ఒంటిమిట్టరిఘువీర, నారాయణ, కాళహస్తిశ్వర, దాశరథి, రంగశాయి, రామతారక, రామచంద్ర శతకములు పది యిందు గలవు. ఒక్కొక్కశతకమునకు పీఠికయు, పాఠభేదములును గలవు. (ఈ శతకములు విడిగను దొరకును.) ౧-౮-౦

2 బసవపురాణము (ద్విపద): పాల్కురికి సోమనాథుడు. అనేక తాళపత్రమాతృకలను బరిశీలించి కూర్చిన మూలము. పాఠభేదములు సూచింపబడినవి. శ్రీ వేటూరి ప్రభాకర శాస్త్రిగారు వ్రాసిన విపుల మగుపీఠిక గలదు ౨-౮-౦

3 గాంధీమహాత్మని జెల్లాము కాంగ్రెసు అధ్యక్షోపన్యాసము ౦-౪-౦

4 కమలాక్షి. (చిన్నవిచిత్రకథ): శ్రీ రాయనం వేంకటశివుడుగారు యమ్.వి.,యల్.టి. ౦-౮-౦

5 నీతినిధి: ఇది యొక యుత్కృష్టమైన భారతీయ నా-

AMRUTANJAN

BEST INDIAN PAIN BALM

Price Annas 10 only.

AMRUTANJAN DEPOT.

MADRAS & BOMBAY.

వకటన

(2046)

రోగులు స్వయముగ వచ్చిగాని, బాబుబాబూరాగాని రోగములను తెలుపుచు చేసినచో రోగవ్యభావము తుచ్చుకొనవలసిన మందు, వర్ణము, వగైరాలు వివరముగ పుటితముగ వ్రాసి, పంపవలెను. (నెం 3)

బాక్సులు త్రిపాద కప్పమువారి కాత్రీ, బెజవాడ.

మాన సోల్లాసి నీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

మలకులభేదము (పోస్తుఖర్చులు ప్రత్యేకము) గుణమధికము!

శరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగిడి పైతృకాశ, కీమాత్రలు దివ్యామృతము. అజీర్ణము, అరుచి, అపులీంశలు, అస్థిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, పర్యాంగముల యందు బలక్షయము, పిక్కలు, పార్శ్వములు, శరణ్యు, ప్రశ్న, అశులం మొదలగువానియందు గలిగిడి రోగ్యులను తోగొట్టి దేహమును మంచి ఆస్థ్యమునకు దెచ్చును.

శరీరములో మేహవారోగ్యులను వెంటనేమోస్తును. ఇందు ఆశీక పీచుధులు చేరినవి. ఆనుభవముగల కొవడ మగుటచేతను పరమపాంపుక్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

విరుణావా:—

(1073)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.